

ΥΠΟΘΕΣΗ C. D. ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΠΡΩΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ C. D. ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ*(Προσφυγές υπ' αριθμ.: 33441/10, 33468/10 και 33476/10)*

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

19 Δεκεμβρίου 2013

Η απόφαση αυτή θα γίνει οριστική υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης. Μπορεί να επέλθουν μερικές αλλαγές ως προς την μορφή.

Συμβούλιο της Ευρώπη

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
REPUBLIQUE HELLENIQUE, MINISTERE DES AFFAIRES ETRANGERES, SERVICE DES
TRADUCTIONS

HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS, TRANSLATION SERVICE

ΥΠΟΘΕΣΗ C. D. ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΥΠΟΘΕΣΗ C. D. ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**Στην υπόθεση C. D. και λοιπών κατά της Ελλάδος**

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Πρώτο Τμήμα), συνεδριάζοντας σε ένα Δικαστικό Τμήμα*** υπό την εξής σύνθεση:

Isabelle Berro-Lefèvre, *Πρόεδρος,*

Elisabeth Steiner,

Khanlar Hajiyev,

Mirjana Lazarova Trajkovska,

Julia Laffranque,

Linos-Alexandre Sicilianos,

Eric Møse, *Δικαστές,*

Και André Wampach, *Αναπληρωτής Δικαστικός Γραμματέας του Διοικητικού Τμήματος,*

Αφού διασκέφθηκε σε Συμβούλιο αναφορικά με αυτή την υπόθεση την 26η Νοεμβρίου 2013,

Εκδίδει την παρακάτω απόφαση, που υιοθετήθηκε κατά την ίδια ημερομηνία :

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Στις απαρχές της υπόθεσης βρίσκονται τρεις προσφυγές (με τους αριθμούς: 33441/10, 33468/10 και 33476/10) κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας, οι οποίες υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο την 3^η Ιουνίου 2010 βάσει του άρθρου 34 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Προστασίας των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («Η Σύμβαση»). Η Πρόεδρος του Τμήματος έκανε δεκτό το αίτημα, που διατυπώθηκε από τους προσφεύγοντες, ώστε να παραμείνει απόρρητη η ταυτότητα τους (άρθρο 47 § 3 του κανονισμού). Οι συμπληρωματικές πληροφορίες που αφορούν τους προσφεύγοντες βρίσκονται στο παράρτημα.

ΥΠΟΘΕΣΗ C. D. ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

2. Οι προσφεύγοντες εκπροσωπήθηκαν από τις Κυρίες Κ. ΤΣΙΤΣΕΛΙΚΗ και Η. MOUSTAFA, δικηγόρους του Δικηγορικού Συλλόγου της Θεσσαλονίκης και της Κομοτηνής αντίστοιχα. Η ελληνική Κυβέρνηση («Η Κυβέρνηση») εκπροσωπήθηκε από τους πληρεξούσιους του Οργάνου της (του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους), την Κυρία Γ. ΠΑΠΑΔΑΚΗ, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και τον Κύριο Δ. ΚΑΛΟΓΗΡΟ, Εισηγητή του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους. Η Τουρκική Κυβέρνηση, αν και ενημερώθηκε για το δικαίωμά της να λάβει μέρος στην διαδικασία (άρθρα 36 § 1 της Σύμβασης και 44 § 1 του Κανονισμού) όσον αφορά την προσφυγή υπ' αριθμ. 33468/10, δεν απάντησε.

3. Οι προσφεύγοντες επικαλούνταν κυρίως την παραβίαση των άρθρων 3 και 5 της Σύμβασης.

4. Την 30^η Μαρτίου 2011, οι προσφυγές κοινοποιήθηκαν στην Κυβέρνηση.

Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΒΑΣΗ ΤΩΝ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

I. ΟΙ ΠΕΡΙΣΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΚΡΙΝΟΜΕΝΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

A. Η κράτηση των προσφευγόντων εν όψει της απέλασής τους και τα σχετικά ένδικα μέσα

1. Όσον αφορά την προσφυγή υπ' αριθμ. 33441/10

5. Σε ημερομηνίες που δεν προσδιορίστηκαν, οι προσφεύγοντες έφυγαν από τις αντίστοιχες χώρες τους, κυρίως εξαιτίας της πολιτικής κατάστασης που επικρατούσε εκεί.

6. Ο έκτος, ο όγδοος και ο ένατος των προσφευγόντων εισήλθαν στην ελληνική επικράτεια τον Οκτώβριο του 2009. Την 20^η και την 27^η Οκτωβρίου 2009 συνελήφθησαν από τους συνοριοφύλακες επειδή δεν διέθεταν άδεια διαμονής. Οι προσφεύγοντες που ταυτοποιήθηκαν υπό τους αριθμούς: 1^{ος}, 2^{ος}, 3^{ος}, 4^{ος}, 5^{ος} και 7^{ος} εισήλθαν στην ελληνική επικράτεια τον Νοέμβριο του 2009, συνελήφθησαν από τους συνοριοφύλακες επειδή δεν διέθεταν ισχύουσα για την Ελλάδα άδεια διαμονής. Ο δέκατος

ΥΠΟΘΕΣΗ C. D. ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

προσφεύγων συνελήφθη την 10^η Σεπτεμβρίου 2009 επειδή δεν διέθετε ισχύουσα για την Ελλάδα άδεια διαμονής. Είχε ήδη εκτίσει ποινή δεκαπέντε μηνών φυλάκισης για χρήση πλαστών ταξιδιωτικών εγγράφων.

7. Οι προσφεύγοντες μεταφέρθηκαν στο κέντρο κράτησης στην Βέννα της Ροδόπης και εκεί τέθηκαν προσωρινά υπό κράτηση, εν όψει της απέλασής τους. Την 13^η Σεπτεμβρίου, την 1^η Νοεμβρίου και την 30^η Νοεμβρίου 2009 αντίστοιχα, ο Αστυνομικός Διευθυντής της Ροδόπης διέταξε την απέλαση των προσφευγόντων βάσει του άρθρου 76 § 3 του Νόμου 33886/2005*, με την αιτιολογία της λαθραίας εισόδου στη ελληνική επικράτεια και της διαμονής εντός αυτής χωρίς τα αναγκαία διοικητικά έγγραφα. Επιπλέον, ο εν λόγω Αστυνομικός Διευθυντής αποφάσισε την παράταση της κράτησής τους, έως την εκτέλεση της απόφασης απέλασης – εντός του ορίου των έξι μηνών από την ημερομηνία που τέθηκαν υπό κράτηση - , εκτιμώντας ότι, υπό τις περιστάσεις της κρινόμενης υπόθεσης, οι προσφεύγοντες ήταν πιθανό να αποπειραθούν να διαφύγουν προς αποφυγήν της απέλασης.

8. Εν όψει της απέλασής τους, οι προσφεύγοντες τέθηκαν υπό κράτηση στο Κέντρο Κράτησης της Βέννας. Την 19^η Νοεμβρίου 2009, ο όγδοος προσφεύγων υπέβαλε ενώπιον του Προέδρου του Πλημμελειοδικείου της Κομοτηνής αντιρρήσεις ως προς την παράταση της κράτησής του. Ισχυριζόταν κυρίως ότι η κράτησή του δεν ήταν απαραίτητη, επειδή θα μπορούσε να είχε φιλοξενηθεί στην Αθήνα από τον συμπατριώτη του, τον S.A. Την ίδια ημέρα, ο Πρόεδρος του Διοικητικού Πρωτοδικείου της Κομοτηνής απέρριψε τις αντιρρήσεις. Έκρινε, μεταξύ άλλων, ότι η απλή πρόθεση ενός συμπατριώτη να φιλοξενήσει τον προσφεύγοντα, δεν ήταν αρκετή για να του παρέχει μόνιμη και σταθερή κατοικία. Αντιθέτως, έκρινε

ΥΠΟΘΕΣΗ C. D. ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ότι υπήρχε ο κίνδυνος να αποδράσει ο προσφεύγων (Απόφαση υπ' αριθμ.: 169/2009).

9. Την 5^η Φεβρουαρίου 2010, οι προσφεύγοντες που ταυτοποιήθηκαν υπό τους αριθμούς: 1^{ος}, 2^{ος}, 3^{ος}, 5^{ος} και 7^{ος} καταδικάστηκαν από Πλημμελειοδικείο Ροδόπης σε ποινές φυλάκισης διάρκειας από τέσσερις έως και οκτώ μήνες για ανυπακοή και για φθορά ξένης ιδιοκτησίας. Συγκεκριμένα, η εν λόγω αρχή υποστήριξε ότι την 3^η Φεβρουαρίου 2010, οι προαναφερθέντες προσφεύγοντες έβαλαν φωτιά στα στρώματα, στα ρούχα και στις κουβέρτες/στα σκεπάσματα των κελιών τους και δεν υπάκουσαν στις εντολές που έλαβαν από τους αστυνομικούς, για να βγουν από εκεί. Για το λόγο αυτό, οι αστυνομικοί έπρεπε να παρέμβουν, να βγάλουν δια της βίας τους κρατούμενους από τα κελιά τους και να τους συλλάβουν. Το Πλημμελειοδικείο δήλωσε ότι οι κρατούμενοι, που ενεπλάκησαν σε αυτό το συμβάν, απαιτούσαν την μεταφορά τους σε κάποιο άλλο ίδρυμα από το Κέντρο Κράτησης της Βέννας εξαιτίας του απαράδεκτου επιπέδου των συνθηκών κράτησης. Εκτός αυτού, το Πλημμελειοδικείο της Ροδόπης διέταξε την αναστολή της εκτέλεσης των ποινών που επιβλήθηκαν και την απέλαση των προαναφερθέντων προσφευγόντων από την εθνική επικράτεια, ως μέτρο ασφαλείας (Απόφαση υπ' αριθμ.: 175/2010).

10. Ο προσφεύγων που ταυτοποιείται υπό τον αριθμό -1- τελούσε υπό κράτηση στο Κέντρο Κράτησης της Βέννας από την 26^η Νοεμβρίου 2009 έως την 11^η Φεβρουαρίου 2010. Κατά την τελευταία ημερομηνία μεταφέρθηκε στα κτίρια της Αστυνομικής Διεύθυνσης της Καβάλας και την 25^η Ιουνίου 2010 απελάθηκε, αφού εξεδόθησαν τα ταξιδιωτικά του έγγραφα από το Προξενείο του Ιράκ στην Αθήνα.

11. Ο προσφεύγων που ταυτοποιείται υπό τον αριθμό -2- τελούσε υπό κράτηση στο Κέντρο Κράτησης της Βέννας από την 26^η Νοεμβρίου 2009

ΥΠΟΘΕΣΗ C. D. ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

έως την 11^η Φεβρουαρίου 2010, οπότε και μεταφέρθηκε στα κτίρια της Αστυνομικής Διεύθυνσης της Καβάλας και στη συνέχεια στην φυλακή της Κομοτηνής, εν όψει της απέλασής του. Εφόσον οι αρχές της χώρας του αρνήθηκαν να του χορηγήσουν ταξιδιωτικά έγγραφα, την 30^η Αυγούστου 2010, το Τμήμα Βουλευμάτων του Πλημμελειοδικείου της Ροδόπης διέταξε την αποφυλάκισή του και το Βούλευμα του επέβαλλε την υποχρέωση να διαμένει στο Αιγάλεω Αττικής και να παρουσιάζεται κάθε μήνα για τρία έτη στο Αστυνομικό Τμήμα του Αιγάλεω (Απόφαση υπ' αριθμ.: 216/2010). Ο προσφεύγων που ταυτοποιείται υπό τον αριθμό -2- δεν δίνει πληροφορίες σχετικά με την μετέπειτα κατάστασή του.

12. Ο προσφεύγων που ταυτοποιείται υπό τον αριθμό -3- τελούσε υπό κράτηση στο Κέντρο Κράτησης της Βέννας από την 26^η Νοεμβρίου 2009 έως την 11^η Φεβρουαρίου 2010, οπότε και μεταφέρθηκε στα κτίρια της Αστυνομικής Διεύθυνσης της Καβάλας. Την 10^η Μαΐου 2010, μεταφέρθηκε στο Κέντρο Κράτησης Αυλώνας και την 21^η Ιουλίου 2010 απελάθηκε προς το Ιράκ, βάσει της απόφασης υπ' αριθμ. 175/2010 του Πλημμελειοδικείου της Ροδόπης.

13. Ο προσφεύγων που ταυτοποιείται υπό τον αριθμό -4- τελούσε υπό κράτηση στο Κέντρο Κράτησης της Βέννας από την 26^η Νοεμβρίου 2009 έως την 19^η Ιανουαρίου 2010, οπότε και μεταφέρθηκε στην Τουρκία, βάσει του Πρωτοκόλλου περί Επανυποδοχής των αλλοδαπών υπηκόων, που υπογράφηκε μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας.

14. Ο προσφεύγων που ταυτοποιείται υπό τον αριθμό -5- τελούσε υπό κράτηση στο Κέντρο Κράτησης της Βέννας από την 26^η Νοεμβρίου 2009 έως την 11^η Φεβρουαρίου 2010, οπότε και μεταφέρθηκε στα κτίρια της Αστυνομικής Διεύθυνσης της Καβάλας. Την 4^η Ιουνίου 2010, μεταφέρθηκε στην φυλακή της Κομοτηνής. Εφόσον οι Ιρακινές Αρχές αρνήθηκαν να του χορηγήσουν ταξιδιωτικά έγγραφα, το Τμήμα Βουλευμάτων της Ροδόπης

ΥΠΟΘΕΣΗ C. D. ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

διέταξε την 30^η Αυγούστου 2010 (Απόφαση υπ' αριθμ.: 215/2010) την αποφυλάκισή του και το Βούλευμα του επέβαλε την υποχρέωση να διαμένει στο Αιγάλεω Αττικής και να παρουσιάζεται κάθε μήνα στο Αστυνομικό Τμήμα του Αιγάλεω, για μία περίοδο τριών ετών. Ο προσφεύγων που ταυτοποιείται υπό τον αριθμό -5-, δεν δίνει πληροφορίες σχετικά με την μετέπειτα κατάστασή του.

15. Ο προσφεύγων που ταυτοποιείται υπό τον αριθμό -6- τελούσε υπό κράτηση στο Κέντρο Κράτησης της Βέννας από την 20^η Οκτωβρίου 2009 έως την 14^η Ιανουαρίου 2010, οπότε και απομακρύνθηκε προς την Τουρκία, βάσει του Πρωτοκόλλου περί Επανυποδοχής των αλλοδαπών, μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας.

16. Ο προσφεύγων που ταυτοποιείται υπό τον αριθμό -7- τελούσε υπό κράτηση στο Κέντρο Κράτησης της Βέννας από την 26^η Νοεμβρίου 2009 έως την 11^η Φεβρουαρίου 2010, οπότε και μεταφέρθηκε στα κτίρια της Αστυνομικής Διεύθυνσης της Δράμας, όπου κρατήθηκε ως την 26^η Μαρτίου 2010. Κατά την τελευταία ημερομηνία απελάθηκε προς την χώρα καταγωγής του, αφού έλαβε ταξιδιωτικά έγγραφα.

17. Ο προσφεύγων που ταυτοποιείται υπό τον αριθμό -8- τελούσε υπό κράτηση από την 20^η Οκτωβρίου 2009 έως την 14^η Ιανουαρίου 2010, στο Κέντρο Κράτησης της Βέννας. Κατά την τελευταία ημερομηνία απομακρύνθηκε προς την Τουρκία, βάσει του Πρωτοκόλλου περί Επανυποδοχής των αλλοδαπών, μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας.

18. Ο προσφεύγων που ταυτοποιείται υπό τον αριθμό -9- τελούσε υπό κράτηση από την 27^η Οκτωβρίου 2009 έως την 18^η Δεκεμβρίου 2009 στο Κέντρο Κράτησης της Βέννας. Κατά την τελευταία ημερομηνία αφέθηκε ελεύθερος με την υποχρέωση να εγκαταλείψει την Ελλάδα εντός της προθεσμίας των τριάντα ημερών.

ΥΠΟΘΕΣΗ C. D. ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

19. Ο προσφεύγων που ταυτοποιείται υπό τον αριθμό -10- τελούσε υπό κράτηση από την 14^η Σεπτεμβρίου 2009 έως την 9^η Φεβρουαρίου 2010 στο Κέντρο Κράτησης της Βέννας. Έπειτα μεταφέρθηκε στην Διεύθυνση Αλλοδαπών Αττικής, κατόπιν αποφυλακίστηκε την 15^η Μαρτίου 2010 επειδή η μέγιστη διάρκεια κράτησης που προβλέπεται από την απόφαση απέλασης συμπληρώθηκε.

20. Την 9^η Δεκεμβρίου 2009, οι προσφεύγοντες που ταυτοποιήθηκαν υπό τους αριθμούς από το 1 έως το 10 κατήγγειλαν, δια του δικηγόρου τους, στον Διευθυντή του Κέντρου Κράτησης της Βέννας, τις συνθήκες της κράτησής τους. Ισχυρίζονταν ότι οι αρχές δεν είχαν λάβει κανένα μέτρο με στόχο τη βελτίωση των συνθηκών κράτησής τους. Προκύπτει εκ της δικογραφίας ότι αυτή η καταγγελία παρέμεινε αναπάντητη.

2. Όσον αφορά την προσφυγή υπ' αριθμ. 33468/10

21. Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι έφυγε από την Τουρκία επειδή διωκόταν για την πολιτική του δράση και είχε υποστεί βασανιστήρια. Εισήλθε στη ελληνική επικράτεια κατά τον Αύγουστο του 2009 και συνελήφθη από την αστυνομία στο νησί Αντιψαρά, την 6^η Αυγούστου 2009. Ενόψει της απέλασής του, μεταφέρθηκε στο Κέντρο Κράτησης της Χίου. Ισχυρίζεται ότι ζήτησε αμέσως πολιτικό άσυλο, αίτημα που προφανώς αγνοήθηκε από τις εσωτερικές αρχές. Την 15^η Αυγούστου 2009 εκδόθηκε εις βάρος του μία Απόφαση απέλασης βάσει του Νόμου 3386/2005. Διατάχθηκε επίσης η παράταση της κράτησής του έως την απέλασή του, με την αιτιολογία ότι εθεωρείτο ως επικίνδυνος για την δημόσια τάξη και ότι υπήρχε κίνδυνος να αποδράσει.

22. Την 19^η Οκτωβρίου 2009, ο προσφεύγων μεταφέρθηκε στο Κέντρο Κράτησης της Βέννας. Την 21^η Οκτωβρίου 2009, υπέβαλε αίτημα ασύλου, το οποίο καταχωρήθηκε. Την 6^η Νοεμβρίου 2009, ο προσφεύγων υπέβαλε ενώπιον του Προέδρου του Διοικητικού Πρωτοδικείου της Κομοτηνής τις

ΥΠΟΘΕΣΗ C. D. ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

αντιρρήσεις του για την κράτησή του, βάσει του άρθρου 76 του Νόμου 3386/2005. Την ίδια ημέρα, οι αντιρρήσεις του απορρίφθηκαν. Συγκεκριμένα, ο Πρόεδρος του Διοικητικού Πρωτοδικείου της Κομοτηνής έκρινε, ότι ο προσφεύγων δεν είχε αποδείξει, ότι είχε μόνιμη κατοικία στην Ελλάδα, γι' αυτό τον λόγο έκρινε, ότι υπήρχε κίνδυνος να αποπειραθεί, σε περίπτωση αποφυλάκισης του, να διαφύγει την απέλαση. Επιπλέον, έκρινε ότι το αίτημα του ασύλου του προσφεύγοντα δεν επηρέαζε την νομιμότητα της κράτησής του (Απόφαση υπ' αριθμ. 160/2009). Την 25η Νοεμβρίου 2009, ο προσφεύγων υπέβαλε καταγγελία στον Διευθυντή του Κέντρου Κράτησης της Βέννας για τις συνθήκες της κράτησής του. Ισχυρίζεται ότι οι αρχές δεν έλαβαν κανένα μέτρο για τη βελτίωση αυτών των συνθηκών. Την 4^η Δεκεμβρίου 2009, αναγνωρίστηκε το καθεστώς του πολιτικού πρόσφυγα στον προσφεύγοντα και αφέθηκε ελεύθερος.

3. Όσον αφορά την προσφυγή υπ' αριθμ. 33476/10

23. Την 11^η Δεκεμβρίου 2009, ο προσφεύγων εισήλθε στην ελληνική επικράτεια και συνελήφθη από την αστυνομία, επειδή δεν διέθετε άδεια παραμονής. Τέθηκε υπό κράτηση εν όψει της απέλασής του στο Κέντρο Κράτησης της Βέννας. Την 18^η Δεκεμβρίου 2009, μία απόφαση για απέλαση εκδόθηκε εις βάρος του προσφεύγοντα, η οποία επίσης διέταζε την παράταση της κράτησής του. Την 14^η Ιανουαρίου 2010, ο προσφεύγων υπέβαλε ενώπιον της Προέδρου του Διοικητικού Πρωτοδικείου της Κομοτηνής, βάσει του άρθρου 76 του Νόμου 3386/2005, αντιρρήσεις κατά της κράτησής του. Ισχυριζόταν, μεταξύ άλλων, ότι έπρεπε να φύγει από την χώρα του επειδή υπήρχε κίνδυνος να διωχθεί. Επίσης, κατήγγειλε τις συνθήκες κράτησης εντός του Κέντρου Κράτησης της Βέννας, τις ανθυγιεινές συνθήκες και το συγχρωτισμό των κρατουμένων, που επικρατούσαν στα κελιά και το ότι αναγκάστηκε να καταναλώσει χοιρινό κρέας. Την ίδια μέρα απορρίφθηκαν οι αντιρρήσεις του. Η Πρόεδρος του

ΥΠΟΘΕΣΗ C. D. ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Διοικητικού Πρωτοδικείου της Κομοτηνής έκρινε ότι ο προσφεύγων δεν είχε μόνιμη κατοικία στην Ελλάδα και συνεπώς υπήρχε κίνδυνος να αποπειραθεί να διαφύγει την απέλαση. Όσον αφορά τις συνθήκες κράτησης στο Κέντρο της Βέννας, η Πρόεδρος έκρινε ότι το γεγονός, πως τα κελιά και οι συνθήκες δεν ήταν κατάλληλα, δεν μπορούσε να αποτελέσει λόγο αποφυλάκισης, επειδή, αφενός, μπορεί τα κελιά και οι συνθήκες να βελτιωνόντουσαν και αφετέρου, μπορεί ο ενδιαφερόμενος να μεταφερόταν σε κάποιο άλλο, καταλληλότερο, χώρο κράτησης (Απόφαση υπ' αριθμ.: 1/2010).

24. Εντωμεταξύ, την 5^η Φεβρουαρίου 2010 (Απόφαση υπ' αριθμ.: 175/2010), ο προσφεύγων καταδικάστηκε από το Πλημμελειοδικείο της Ροδόπης σε φυλάκιση τεσσάρων μηνών, για τη μη συμμόρφωση στις διαταγές των αστυνομικών, μέσα στο πλαίσιο των γεγονότων που έλαβαν χώρα στις εγκαταστάσεις του Κέντρου Κράτησης της Βέννας (βλέπε στην παράγραφο 9 που βρίσκεται παραπάνω). Την 11^η Φεβρουαρίου 2010, ο προσφεύγων μεταφέρθηκε στην Αστυνομική Διεύθυνση της Καβάλας. Εκεί τέθηκε σε κράτηση έως την 10^η Μαΐου 2010, οπότε και μεταφέρθηκε εκ νέου στην φυλακή της Κομοτηνής. Την 1^η Ιουλίου 2010, αφέθηκε ελεύθερος βάσει της απόφασης υπ' αριθμ.: 843/2010 του Τμήματος Βουλευμάτων του Πλημμελειοδικείου της Ροδόπης. Η εκτέλεση της απέλασής του αναστάλη, υπό τον όρο να παρουσιάζεται ο προσφεύγων μία φορά το μήνα στο Αστυνομικό Τμήμα του τόπου της κατοικίας του στην Αθήνα. Ο προσφεύγων δεν παρέχει άλλες πληροφορίες σχετικά με την μετέπειτα κατάστασή του.

B. Οι συνθήκες κράτησης των ατόμων, που προορίζονταν προς απέλαση, στο Κέντρο της Βέννας

1. Η εκδοχή των προσφευγόντων

ΥΠΟΘΕΣΗ C. D. ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

25. Οι προσφεύγοντες δεν είχαν χώρο για να περπατούν και να κάνουν σωματική άσκηση. Υποστηρίζουν ότι οι εγκαταστάσεις ήταν ακατάλληλες για κράτηση μεγάλης διάρκειας, τα κελιά ήταν ανθυγιεινά και ότι ο αριθμός των ντουζ και των τουαλετών δεν επαρκούσε. Αναφέρουν, ότι η σωφρονιστική διοίκηση δεν εξασφάλιζε την εστίαση των κρατουμένων, υποστηρίζοντας ότι καθένας από αυτούς εδικαιούτο γεύματα αξίας 5,87 ευρώ την ημέρα, ποσό που δεν ήταν αρκετό, για να καλύψει τρία πιάτα κατάλληλης διατροφικής αξίας. Σχετικά με το μουσουλμανικό θρήσκευμα, οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι, παρά τις διαμαρτυρίες τους, οι αρχές τους σέρβιραν κατ' επανάληψη γεύματα που περιείχαν χοιρινό κρέας, αγνοώντας τις θρησκευτικές τους πεποιθήσεις. Κατά τα λεγόμενά τους, έτσι όπως ήταν η κατάσταση, έπρεπε να επιλέξουν ή να μην τραφούν ή να παραβούν τους νόμους της θρησκείας τους. Υποστηρίζουν ότι οι σωφρονιστικές αρχές τους είχαν απαντήσει ότι τα συστατικά των γευμάτων ήταν αυτά του μενού της ταβέρνας, που εξασφάλιζε βάσει σύμβασης την παροχή των γευμάτων στο Κέντρο Κράτησης της Βέννας. Τέλος, οι προσφεύγοντες αναφέρουν ότι δεν είχαν τη δυνατότητα να προμηθευτούν εφημερίδες ή περιοδικά και την απουσία τηλεόρασης ή ραδιοφώνου μέσα στα κελιά τους. Έτσι, σύμφωνα με τα λεγόμενά τους, ήταν εντελώς αποκομμένοι από τον έξω κόσμο.

2. Η εκδοχή της Κυβέρνησης

26. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι το Κέντρο Κράτησης της Βέννας περιελάμβανε έξι κοιτώνες συνολικής δυναμικότητας διακοσίων είκοσι ατόμων. Αναφέρει ότι από το Σεπτέμβριο του 2009 έως τον Φεβρουάριο του 2010, περίοδο κατά την οποία οι προσφεύγοντες τελούσαν εκεί υπό κράτηση, το Κέντρο της Βέννας, είχε εκατόν πενήντα κρατούμενους. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει, ότι όλοι οι κοιτώνες διέθεταν μία τουαλέτα και διέθεταν επίσης ζεστό νερό. Επιπλέον, σύμφωνα με την Κυβέρνηση,

ΥΠΟΘΕΣΗ C. D. ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

απολάμβαναν σωστό φωτισμό και είχαν θέρμανση κατά τη διάρκεια του χειμώνα. Εξάλλου, κάθε κρατούμενος εδικαιούτο ένα κρεβάτι, ένα στρώμα και καθαρά ρούχα. Οι κρατούμενοι μπορούσαν να περπατούν στην εσωτερική αυλή του Κέντρου Κράτησης και προφανώς να κάνουν φυσική άσκηση. Το κέντρο απασχολούσε ένα γιατρό και μία νοσοκόμα με ωράριο πλήρους απασχόλησης.

II. ΤΟ ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΚΑΙ ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ Η ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΤΟΥΣ**A. Το εσωτερικό Δίκαιο***1. Το Σύνταγμα*

27. Το Άρθρο 5 του Συντάγματος προβλέπει:

«1. Καθένας έχει δικαίωμα να αναπτύσσει ελεύθερα την προσωπικότητά του και να συμμετέχει στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της Χώρας, εφόσον δεν προσβάλλει τα δικαιώματα των άλλων και δεν παραβιάζει το Σύνταγμα ή τα χρηστά ήθη.

2. Όλοι όσοι βρίσκονται στην Ελληνική Επικράτεια απολαμβάνουν την απόλυτη προστασία της ζωής, της τιμής και της ελευθερίας τους, χωρίς διάκριση εθνικότητας, φυλής, γλώσσας και θρησκευτικών ή πολιτικών πεποιθήσεων. Εξαιρέσεις επιτρέπονται στις περιπτώσεις που προβλέπει το διεθνές δίκαιο. Απαγορεύεται η έκδοση αλλοδαπού που διώκεται για τη δράση του υπέρ της ελευθερίας.

3. Η προσωπική ελευθερία είναι απαραβίαστη. Κανένας δεν καταδιώκεται ούτε συλλαμβάνεται ούτε φυλακίζεται, ούτε με οποιονδήποτε άλλο τρόπο περιορίζεται, παρά μόνο όταν και όπως ορίζει ο νόμος.

(...)»

2. Ο Νόμος 3386/2005

28. Τα εφαρμοστέα άρθρα στην κρινόμενη υπόθεση του Νόμου 3386/2005, όπως τροποποιήθηκε από το Νόμο 3772/2009, που αφορά στην είσοδο, στη διαμονή και στην κοινωνική ένταξη των υπηκόων τρίτων χωρών στην ελληνική επικράτεια, εκείνη την εποχή, είχαν ως εξής:

Άρθρο 2

« 1. Οι διατάξεις του νόμου αυτού δεν έχουν εφαρμογή:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
REPUBLIQUE HELLENIQUE, MINISTERE DES AFFAIRES ETRANGERES, SERVICE DES

TRADUCTIONS

HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS, TRANSLATION SERVICE

ΥΠΟΘΕΣΗ C. D. ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

(...) γ. Στους πρόσφυγες και στα πρόσωπα που έχουν υποβάλει αίτηση για την αναγνώριση του καθεστώτος του πρόσφυγα, κατά την έννοια της Σύμβασης της Γενεύης του 1951 (...)

Άρθρο 76

1. Η διοικητική απέλαση αλλοδαπού επιτρέπεται εφόσον:

- α. Έχει καταδικασθεί τελεσίδικα σε ποινή στερητική της ελευθερίας (...),
- β. [ο ενδιαφερόμενος] Έχει παραβιάσει τις διατάξεις του νόμου αυτού.
- γ. Η παρουσία του στο ελληνικό έδαφος είναι επικίνδυνη για τη δημόσια τάξη ή την ασφάλεια της Χώρας.

2. Η απέλαση διατάσσεται με απόφαση του οικείου Αστυνομικού Διευθυντή και (...) αφού προηγουμένως δοθεί στον αλλοδαπό προθεσμία τουλάχιστον σαράντα οκτώ ωρών για να υποβάλει τις αντιρρήσεις του.

3. Εφόσον ο αλλοδαπός εκ των εν γένει περιστάσεων κρίνεται ύποπτος φυγής ή επικίνδυνος για τη δημόσια τάξη ή αποφεύγει ή παρεμποδίζει την προετοιμασία της αναχώρησής του ή τη διαδικασία απομάκρυνσής του, με απόφαση των οργάνων της προηγούμενης παραγράφου, διατάσσεται η προσωρινή κράτηση του μέχρι την έκδοση, εντός τριών (3) ημερών, απόφασης ως προς την απέλαση του (...). Εφόσον εκδοθεί απόφαση απέλασης, η κράτηση συνεχίζεται ως την εκτέλεση της απέλασης, σε καμία όμως περίπτωση δεν μπορεί να υπερβαίνει τους έξι (6) μήνες. Σε περίπτωση που η απέλαση καθυστερεί επειδή αυτός αρνείται να συνεργαστεί ή καθυστερεί η λήψη των αναγκαίων για την απέλασή του εγγράφων από τη χώρα καταγωγής ή προέλευσής του, η κράτηση του αλλοδαπού είναι δυνατόν να παραταθεί για περιορισμένο χρόνο, που δεν υπερβαίνει τους δώδεκα (12) μήνες. Ο αλλοδαπός πρέπει να πληροφορείται στη γλώσσα που κατανοεί, τους λόγους της κράτησης του και να διευκολύνεται η επικοινωνία με τον πληρεξούσιο δικηγόρο του. Ο αλλοδαπός που κρατείται (...) μπορεί να προβάλει και αντιρρήσεις κατά της απόφασης κράτησης ή παράτασης της κράτησής του ενώπιον του προέδρου (...) του διοικητικού πρωτοδικείου (...)

ΥΠΟΘΕΣΗ C. D. ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

4. . Σε περίπτωση που ο προς απέλαση αλλοδαπός δεν κρίνεται ύποπτος φυγής ή επικίνδυνος για τη δημόσια τάξη ή ο πρόεδρος του διοικητικού πρωτοδικείου διαφωνεί ως προς την κράτησή του, με την ίδια απόφαση τάσσει σε αυτόν προθεσμία προς αναχώρηση, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τις τριάντα ημέρες.

5. Η κατά τις παραγράφους 3 και 4 του άρθρου αυτού απόφαση μπορεί να ανακληθεί ύστερα από αίτηση των διαδίκων, αν η αίτηση ανάκλησης στηρίζεται σε νέα στοιχεία (...).»

Άρθρο 77

« Κατά της απόφασης απέλασης δικαιούται ο αλλοδαπός να προσφύγει μέσα σε προθεσμία πέντε ημερών από την κοινοποίηση της στον Υπουργό Δημόσιας Τάξης (...) Η σχετική απόφαση εκδίδεται μέσα σε τρεις εργάσιμες ημέρες από την άσκηση της προσφυγής. Η άσκηση προσφυγής συνεπάγεται την αναστολή εκτέλεσης της απόφασης. Σε περίπτωση κατά την οποία με την απόφαση απέλασης έχει διαταχθεί και η κράτηση, η αναστολή αφορά μόνο την απέλαση.»

Άρθρο 79

«1. Απαγορεύεται η απέλαση, εφόσον ο αλλοδαπός: (...)

δ. Έχει αναγνωρισθεί ως πρόσφυγας ή έχει ζητήσει την παροχή ασύλου, υπό την επιφύλαξη των άρθρων 32 και 33 της Σύμβασης της Γενεύης του 1951 (...).»

Άρθρο 81**Ειδικοί χώροι παραμονής αλλοδαπών**

«1. Ο αλλοδαπός, στο πρόσωπο του οποίου συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παραγράφου 3 του άρθρου 76 του νόμου αυτού, κρατείται στην οικεία αστυνομική αρχή. Μέχρις ότου ολοκληρωθούν οι διαδικασίες απέλασης του παραμένει σε ειδικούς χώρους, οι οποίοι ιδρύονται με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Οικονομίας και Οικονομικών, Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Δημόσιας Τάξης. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται οι προδιαγραφές και οι όροι λειτουργίας των χώρων αυτών.

2. Την ευθύνη της φύλαξης των ειδικών χώρων παραμονής έχει η Ελληνική Αστυνομία.»

ΥΠΟΘΕΣΗ C. D. ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

29. Το άρθρο 76 του Νόμου 3386/2005 τροποποιήθηκε από το Νόμο 3900/2010 (που τέθηκε σε ισχύ την 1^η Ιανουαρίου 2011) και έκτοτε έχει ως εξής :

Άρθρο 76

«1. Η διοικητική απέλαση αλλοδαπού επιτρέπεται εφόσον:

α. Έχει καταδικασθεί τελεσίδικα σε ποινή στερητική της ελευθερίας τουλάχιστον ενός έτους για (...) την προώθηση λαθρομεταναστών στο εσωτερικό της Χώρας ή τη διευκόλυνση της μεταφοράς ή προώθησης τους ή της εξασφάλισης καταλύματος σε αυτούς για απόκρυψη (...),

β. Έχει παραβιάσει τις διατάξεις του νόμου αυτού.

γ. Η παρουσία του στο ελληνικό έδαφος είναι επικίνδυνη για τη δημόσια τάξη ή ασφάλεια της Χώρας (...)

2. Η απέλαση διατάσσεται με απόφαση του οικείου Αστυνομικού Διευθυντή και (...) αφού προηγουμένως δοθεί στον αλλοδαπό προθεσμία τουλάχιστον σαράντα οκτώ ωρών για να υποβάλει τις αντιρρήσεις του.

3. Εφόσον ο αλλοδαπός εκ των εν γένει περιστάσεων κρίνεται ύποπτος φυγής ή επικίνδυνος για τη δημόσια τάξη ή αποφεύγει ή παρεμποδίζει την προετοιμασία της αναχώρησής του ή τη διαδικασία απομάκρυνσής του, με απόφαση των οργάνων της προηγούμενης παραγράφου, διατάσσεται η προσωρινή κράτηση του μέχρι την έκδοση, εντός τριών (3) ημερών, απόφασης ως προς την απέλαση του. Εφόσον εκδοθεί απόφαση απέλασης, η κράτηση συνεχίζεται ως την εκτέλεση της απέλασης, σε καμία όμως περίπτωση δεν μπορεί να υπερβαίνει τους έξι (6) μήνες. Σε περίπτωση που η απέλαση καθυστερεί επειδή αυτός αρνείται να συνεργαστεί ή καθυστερεί η λήψη των αναγκαίων για την απέλασή του εγγράφων από τη χώρα καταγωγής ή προέλευσής του, η κράτηση του αλλοδαπού είναι δυνατόν να παραταθεί για περιορισμένο χρόνο, που δεν υπερβαίνει τους δώδεκα (12) μήνες. Ο αλλοδαπός πρέπει να πληροφορείται στη γλώσσα που κατανοεί, τους λόγους της κράτησής του και να διευκολύνεται η επικοινωνία με τον

ΥΠΟΘΕΣΗ C. D. ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

πληρεξούσιο δικηγόρο του. Ο αλλοδαπός που κρατείται μπορεί να (...) προβάλει και αντιρρήσεις κατά της απόφασης κράτησης ή παράτασης της κράτησής του ενώπιον του προέδρου (...) του διοικητικού πρωτοδικείου, στην Περιφέρεια του οποίου κρατείται.

4. Οι αντιρρήσεις πρέπει να διαλαμβάνουν συγκεκριμένους λόγους, μπορούν δε να υποβληθούν και προφορικά, οπότε συντάσσεται συναφώς, από το γραμματέα, σχετική έκθεση.

Ως προς την εκδίκαση αυτών, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις της περίπτωσης γ' της παραγράφου 2 του άρθρου 27 και της παραγράφου 1 του άρθρου 204 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας. Εφόσον ζητηθεί, ακούγεται υποχρεωτικά από τον δικαστή ο αντιλέγων ή ο δικαστικός του πληρεξούσιος, τούτο δε μπορεί να διατάξει, σε κάθε περίπτωση, και ο δικαστής.

Οι κατά τη διαδικασία αυτή προβαλλόμενοι ισχυρισμοί πρέπει να αποδεικνύονται παραχρήμα.

Ο αρμόδιος κατά την παράγραφο 3 δικαστής, ο οποίος κρίνει και για τη νομιμότητα της κράτησης ή της παράτασής της, εκδίδει παραχρήμα την απόφασή του για τις αντιρρήσεις, την οποία διατυπώνει συνοπτικώς στο τηρούμενο πρακτικό. Αντίγραφο του πρακτικού αυτού παραδίδεται αμέσως στην αστυνομική αρχή.

Αν πρόκειται για ημέρα αργίας, δεν απαιτείται η παρουσία γραμματέα, τα σχετικά δε πρακτικά, καθώς και η κατά την παράγραφο 1 έκθεση, συντάσσονται από τον ίδιο δικαστή. Η απόφαση αυτή δεν υπόκειται σε κανένα ένδικο μέσο.

5. Σε περίπτωση που ο προς απέλαση αλλοδαπός δεν κρίνεται ύποπτος φυγής ή επικίνδυνος για τη δημόσια τάξη ή ο πρόεδρος του διοικητικού πρωτοδικείου διαφωνεί ως προς την κράτησή του, με την ίδια απόφαση τάσσει σε αυτόν προθεσμία προς αναχώρηση, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τις τριάντα ημέρες, εκτός και αν συντρέχει λόγος που κωλύει την απέλαση

ΥΠΟΘΕΣΗ C. D. ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

6. Η κατά τις παραγράφους 3 και 4 του άρθρου αυτού απόφαση μπορεί να ανακληθεί ύστερα από αίτηση των διαδίκων, αν η αίτηση ανάκλησης στηρίζεται σε νέα στοιχεία, κατ' ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 205 παρ. 6 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999).»

30. Οι εφαρμοστέες διατάξεις του Ποινικού Κώδικα, όπως ίσχυαν την εποχή των γεγονότων, έχουν ως εξής:

Άρθρο 74

«1. Με την επιφύλαξη των σχετικών διατάξεων που περιλαμβάνονται σε διεθνείς συμβάσεις που έχουν κυρωθεί από τη χώρα, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει την απέλαση αλλοδαπού που καταδικάσθηκε σε κάθειρξη, εάν κρίνει ότι η παραμονή του αλλοδαπού στη χώρα δεν συμβιβάζεται προς τους όρους της κοινωνικής συμβίωσης, λαμβάνοντας υπόψη ιδίως το είδος του εγκλήματος για το οποίο καταδικάστηκε, το βαθμό της υπαιτιότητας του αλλοδαπού, τις ειδικές συνθήκες τέλεσης της πράξης, τις συνέπειες αυτής, το χρόνο παραμονής του αλλοδαπού στο ελληνικό έδαφος, τη νομιμότητα ή μη της παραμονής του, την εν γένει συμπεριφορά, τον επαγγελματικό προσανατολισμό, την ύπαρξη οικογένειας και γενικότερα το βαθμό ένταξης αυτού στην ελληνική κοινωνία. Αν ο αλλοδαπός κατά το χρόνο τέλεσης της πράξης ήταν ανήλικος, για την απέλαση του λαμβάνεται υπόψη και η τυχόν νόμιμη εγκατάσταση και παραμονή της οικογένειας του στη χώρα ή στην περίπτωση που η οικογένεια του διαμένει στην αλλοδαπή, ο υφιστάμενος στη χώρα προορισμού σοβαρός κίνδυνος κατά της ζωής, της σωματικής ακεραιότητας ή της προσωπικής ή γενετήσιας ελευθερίας του. Η απέλαση εκτελείται αμέσως μετά την έκτιση της ποινής ή την απόλυση από τις φυλακές. Το ίδιο ισχύει και όταν η απέλαση επιβλήθηκε από το δικαστήριο ως παρεπόμενη ποινή. (...)

4. Ο αλλοδαπός μέχρι την εκτέλεση της απέλασης του παραμένει υπό κράτηση σε ειδικούς χώρους των καταστημάτων κράτησης ή σε ειδικούς χώρους των αστυνομικών αρχών που δημιουργούνται για το σκοπό αυτόν, με εντολή του εισαγγελέα του τόπου έκτισης της ποινής.»

ΥΠΟΘΕΣΗ C. D. ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Άρθρο 99

« (...)

2. (...) Η αναστολή της εκτέλεσης της ποινής επέρχεται με την πραγματοποίηση της απέλασης του αλλοδαπού από τη χώρα. Στην περίπτωση αυτήν ο χρόνος κράτησής του, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 74 του Ποινικού Κώδικα, αφαιρείται από την ποινή που έχει ανασταλεί.»

31. Τα εφαρμοστέα άρθρα του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας είναι τα εξής:

Άρθρο 565

«Κάθε αμφιβολία ή αντίρρηση σχετικά με την εκτελεστικότητα της απόφασης και το είδος ή τη διάρκεια της ποινής λύεται από το δικαστήριο των πλημμελειοδικών του τόπου όπου εκτίεται η ποινή. Το ίδιο ισχύει και σε περίπτωση περιορισμού σε ειδικό κατάσταση κράτησης νέων. Κατά της απόφασης αυτής επιτρέπεται να ασκηθεί αναίρεση από τον εισαγγελέα και από τον καταδικασμένο.»

Άρθρο 572

«1. Ο εισαγγελέας των πλημμελειοδικών του τόπου όπου εκτίεται η ποινή ασκεί τις προβλεπόμενες στον "Σωφρονιστικό Κώδικα" αρμοδιότητες του και μεριμνά για την έκτιση της ποινής και την εφαρμογή των μέτρων ασφάλειας, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα αυτού, του Ποινικού Κώδικα και των ειδικών νόμων για την εκτέλεση ποινών.

2. Για την άσκηση των κατά την παρ. 1 αρμοδιοτήτων του ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών επισκέπτεται τη φυλακή τουλάχιστον μια φορά την εβδομάδα. Κατά τις επισκέψεις αυτές δέχεται κρατούμενους που έχουν ζητήσει ακρόαση.»

32. Οι εφαρμοστέες διατάξεις του Σωφρονιστικού Κώδικα (Νόμος 2776/1999) είναι οι εξής:

Άρθρο 6

Στην περίπτωση παράνομης ενέργειας σε βάρος τους ή παράνομης εντολής οι κρατούμενοι έχουν το δικαίωμα να αναφέρονται γραπτώς και μέσα σε εύλογο χρόνο στο Συμβούλιο Φυλακής, εφόσον, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντα Κώδικα δεν τους παρέχεται άλλο ένδικο βοήθημα. Μέσα σε

ΥΠΟΘΕΣΗ C. D. ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

δεκαπέντε ημέρες από την κοινοποίηση της απόφασης με την οποία απορρίπτεται το αίτημα τους ή μέσα σε ένα μήνα από την υποβολή της αναφοράς, αν δεν εκδόθηκε απόφαση, οι κρατούμενοι έχουν δικαίωμα προσφυγής στο Δικαστήριο Εκτέλεσης των Ποινών. Το Δικαστήριο αυτό, εφόσον δεχθεί κατ' ουσίαν την προσφυγή, αίρει τα αποτελέσματα που απορρέουν από την παράνομη ενέργεια ή εντολή.

Άρθρο 86

(...) 2. Κάθε Δικαστήριο Εκτέλεσης Ποινών είναι το κατά τόπο αρμόδιο για την εκδίκαση των υποθέσεων που αφορούν κρατούμενους σε κατάσταση που βρίσκεται στην περιφέρειά του (...).

3. Το διάταγμα 114/2010 σχετικό με το καθεστώς του πρόσφυγα και την καθιέρωση ενιαίας διαδικασίας αναγνώρισης σε αλλοδαπούς και ανιθαγενείς

33. Τα εφαρμοστέα άρθρα στην κρινόμενη υπόθεση από το διάταγμα 114/2010, που τέθηκε σε ισχύ την 22^η Νοεμβρίου 2010, προβλέπουν:

Άρθρο 5 § 1

« Οι προσφεύγοντες [ασύλου] επιτρέπεται να παραμένουν στη Χώρα μέχρι την ολοκλήρωση της διοικητικής διαδικασίας εξέτασης της αίτησης και δεν απομακρύνονται με οποιοδήποτε τρόπο.»

Άρθρο 6

1. Οι αιτήσεις [ασύλου] δεν απορρίπτονται, ούτε αποκλείεται η εξέτασή τους για μόνο το λόγο ότι δεν υποβλήθηκαν το ταχύτερο δυνατό.

2. Οι αποφάσεις επί των αιτήσεων [ασύλου] λαμβάνονται σε ατομική βάση, μετά από εμπειριστατωμένη, αντικειμενική και αμερόληπτη εξέταση (...)

Άρθρο 13

1. Υπήκοος τρίτης χώρας ή ανιθαγενής, που αιτείται διεθνούς προστασίας, δεν κρατείται για μόνο το λόγο ότι εισήλθε και παραμένει παράνομα στη χώρα. Πρόσωπο, το οποίο κατά το χρόνο που κρατείται υποβάλλει αίτηση διεθνούς προστασίας, παραμένει υπό κράτηση εάν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παραγράφου 2.

2. Η κράτηση των αιτούντων σε κατάλληλο χώρο επιτρέπεται κατ' εξαίρεση και εφόσον δεν μπορούν να εφαρμοσθούν εναλλακτικά μέτρα, για έναν από τους παρακάτω λόγους:

ΥΠΟΘΕΣΗ C. D. ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

- α. Δεν φέρει ή έχει καταστρέψει τα ταξιδιωτικά του έγγραφα και είναι αναγκαίο να διαπιστωθεί η ταυτότητά του, οι συνθήκες εισόδου και τα πραγματικά στοιχεία προέλευσης του (...),
- β. Συνιστά κίνδυνο για την εθνική ασφάλεια ή τη δημόσια τάξη για λόγους που αναλύονται ειδικώς στην απόφαση κράτησης.
- γ. Κρίνεται αναγκαία για την ταχεία και αποτελεσματική εξέταση του αιτήματος.

(...)

4. Η κράτηση αυτή επιβάλλεται για το απολύτως αναγκαίο χρονικό διάστημα και σε καμία περίπτωση δεν δύναται να υπερβαίνει τις ενενήντα (90) ημέρες. Εάν ο αιτών έχει προηγουμένως κρατηθεί εν όψει διοικητικής απέλασής του, ο συνολικός χρόνος κράτησης δεν δύναται να υπερβαίνει τις εκατόν ογδόντα (180) ημέρες.

5. Οι προσφεύγοντες που κρατούνται, σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους, έχουν τα δικαιώματα προσφυγής και υποβολής αντιρρήσεων που προβλέπονται στην παρ. 3 του άρθρου 76 του ν. 3386/2005, όπως ισχύει.

6. Στις περιπτώσεις κράτησης αιτούντων, οι αρμόδιες αρχές παραλαβής ή εξέτασης, (...) εφαρμόζουν τα ακόλουθα:

(...)

δ. Παρέχουν στους κρατούμενους την προσήκουσα ιατρική φροντίδα.

ε. Διασφαλίζουν το δικαίωμα για νομική εκπροσώπηση των κρατούμενων.

στ. Μεριμνούν ώστε οι κρατούμενοι να ενημερώνονται για τους λόγους και τη διάρκεια της κράτησης.»

B. Η διεθνής πρακτική

1. Η Σύσταση Rec (2006) της Επιτροπής Υπουργών προς τα Κράτη-Μέλη σχετική με τους Ευρωπαϊκούς Σωφρονιστικούς Κανόνες (η οποία υιοθετήθηκε από την Επιτροπή των Υπουργών την 11^η Ιανουαρίου 2006 κατά την 952^η συνεδρίαση των Εντεταλμένων των Υπουργών)

34. Οι εφαρμοστέες διατάξεις της εν λόγω Σύστασης προβλέπουν:

« (...)

Η διατροφή

ΥΠΟΘΕΣΗ C. D. ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

22.1. Στους κρατούμενους χορηγείται θρεπτική διατροφή, για την οποία λαμβάνεται υπόψη η ηλικία, η υγεία, η φυσική κατάσταση, η θρησκεία, η κουλτούρα και η φύση της εργασίας τους.

22.2. Οι απαιτήσεις της θρεπτικής διατροφής, στις οποίες περιλαμβάνεται ένα ελάχιστο περιεχόμενο ενέργειας και πρωτεϊνών, θα περιγράφονται στο εθνικό δίκαιο.

22.3. Το φαγητό θα παρασκευάζεται και θα σερβίρεται με συνθήκες υγιεινής.

22.4. Θα χορηγούνται τρία γεύματα την ημέρα με λογικά διαστήματα μεταξύ τους.

22.5. Καθαρό πόσιμο νερό θα προσφέρεται διαρκώς στους κρατούμενους.

22.6. Ο γιατρός ή ειδικευμένος νοσοκόμος θα δίνουν εντολή για αλλαγή του διαιτολογίου συγκεκριμένου κρατουμένου, όταν τούτο είναι αναγκαίο για ιατρικούς λόγους.»

2. Οι αναφορές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων και της Απάνθρωπης ή Εξευτελιστικής Μεταχείρισης ή Τιμωρίας (CPT)

α) Οι διαπιστώσεις της CPT αφού επισκέφθηκε Αστυνομικά Τμήματα και Κέντρα Κράτησης αλλοδαπών το 2007

35. Η CPT επισκέφτηκε το 2007 είκοσι τέσσερα Αστυνομικά Τμήματα και πολλά Κέντρα Κράτησης, ανάμεσα στα οποία ήταν και αυτό της Βέννας (της περιοχής της Ροδόπης). Παρατήρησε ότι οι συνθήκες κράτησης δεν ήταν ικανοποιητικές, γενικά, κυρίως σε ότι αφορούσε την επιφάνεια των τόπων κράτησης, τις δυνατότητες για φυσική άσκηση, την υγιεινή και την ποιότητα της ιατρικής παρακολούθησης των κρατουμένων. Πρόσθεσε ότι οι χώροι της Αστυνομίας ήταν, κυρίως, χώροι για κράτηση μικρής διάρκειας, ατόμων που συλλαμβάνονταν στα πλαίσια μίας ποινικής διαδικασίας. Όμως διαπιστώθηκε ότι χρησιμοποιούνταν επίσης και ως χώροι κράτησης, για μεγάλες περιόδους, αλλοδαπών που επρόκειτο να απελαθούν (§ 21 της

ΥΠΟΘΕΣΗ C. D. ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

αναφοράς που δημοσιοποιήθηκε την 8η Φεβρουαρίου 2008 – βλέπε κυρίως τις §§ 26, 31 και 36 της αναφοράς, όσον αφορά συγκεκριμένα τις συνθήκες κράτησης του κέντρου κράτησης της Βέννας).

β) Οι διαπιστώσεις της CPT αφού επισκέφθηκε Αστυνομικά Τμήματα και Κέντρα Κράτησης αλλοδαπών το 2007

35. Η CPT επανέλαβε τις διαπιστώσεις της που περιλαμβάνονται στην αναφορά του 2007 όσον αφορά το κέντρο κράτησης της Βέννας (§§ 62 και 67). Ειδικότερα, η αναφορά επισημαίνει ότι η πρόσβαση στις ιατρικές υπηρεσίες ήταν περιορισμένη, επειδή οι γιατροί αρνούσαν να επισκεφθούν τους ασθενείς στα κελιά τους (§ 46). Προσθέτει ότι το κέντρο ήταν ανθυγιεινό, ανεπαρκώς φωτισμένο και ότι είχε σπασμένα παράθυρα. Η αναφορά υποστηρίζει ότι την 8^η Αυγούστου 2009, το τοπικό συνδικάτο της αστυνομίας απευθύνθηκε στις τοπικές αρχές ζητώντας την λήψη επειγόντων μέτρων για τη βελτίωση των συνθηκών κράτησης στη Βέννα. Οι τοπικές αρχές αναγνώρισαν τη νομιμότητα του αιτήματος χωρίς εντούτοις να μπορέσουν να το ικανοποιήσουν, ελλείψει οικονομικών μέσων. Η αναφορά επισημαίνει επίσης την ύπαρξη δύο εξωτερικών αυλών και σημειώνει ότι, γι' αυτό το λόγο, δεν ήταν δικαιολογημένος ο περιορισμός στις δύο ώρες κάθε δύο μέρες της δυνατότητας των ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων (§ 67). Τέλος, η αναφορά μιλά για την έλλειψη ιατρικού προσωπικού στο Κέντρο της Βέννας (§ 73).

3. Οι αναφορές των ειδικών παρατηρητών του ΟΗΕ

37. Ο ειδικός παρατηρητής του ΟΗΕ σχετικά με τα βασανιστήρια και την απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία, ο κύριος Manfred Nowak, πραγματοποίησε επίσκεψη στην Ελλάδα από την 10^η έως την 20^η Οκτωβρίου 2010. Όσον αφορά το Κέντρο Κράτησης της Βέννας, επεσήμανε ότι οι χώροι παλιά χρησίμευαν ως αποθήκη για αγροτικά προϊόντα. Το Κέντρο περιελάμβανε έξι μεγάλα κελιά και δύο ανοιχτές

ΥΠΟΘΕΣΗ C. D. ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

αυλές. Η χωρητικότητά του ήταν διακοσίων είκοσι κρατουμένων και κατά το χρόνο της επίσκεψης στέγαζε διακόσιους τρεις. Η αναφορά δείχνει ότι ο διευθυντής του Κέντρου της Βέννας παραπονέθηκε για τις συνθήκες διαβίωσης στο Κέντρο της Βέννας, που ήταν ακατάλληλες, τόσο για το προσωπικό, όσο και για τους κρατούμενους. Οι χώροι/εγκαταστάσεις ήταν σε άσχημη κατάσταση εξαιτίας έλλειψης της κατάλληλης συντήρησης. Η εταιρεία που ήταν υπεύθυνη για τον καθαρισμό των χώρων, φρόντιζε μόνο για τα γραφεία του προσωπικού. Τα κελιά ήταν βρώμικα και άσχημα φωτισμένα. Κατά τη διάρκεια της νύχτας, ο δυνατός φωτισμός στην είσοδο του κέντρου δεν άφηνε τους κρατούμενους να κοιμηθούν. Οι περισσότεροι από τους κρατούμενους είχαν λεπτές κουβέρτες και ακατάλληλα ρούχα και, κατά συνέπεια, τουρτούριζαν τον χειμώνα. Επιπλέον, οι κρατούμενοι δεν είχαν πληροφόρηση σχετική με τη διάρκεια της κράτησής τους και σχετικά με τις λεπτομέρειες της κατάθεσης αιτήματος ασύλου. Βέβαια υπήρχε ένας ανοιχτός χώρος γύρω από το κέντρο, αλλά για λόγους ασφαλείας οι κρατούμενοι, σπάνια περπατούσαν εκεί. Η ατμόσφαιρα ήταν ταραγμένη μέσα στο κέντρο, που έμοιαζε με στρατόπεδο συγκέντρωσης. Η αναφορά αποκαλύπτει επίσης ότι τα κέντρα κράτησης του Φυλακίου και της Βέννας προορίζονταν για κρατήσεις μεγάλης διάρκειας, παρόλο που δεν μπορούσαν να ικανοποιήσουν τις πλέον βασικές ανάγκες των κρατουμένων. Τέλος, η αναφορά έλεγε ότι οι απαραίτητες υπουργικές αποφάσεις για την ίδρυση των κέντρων κράτησης του Φυλακίου και της Βέννας και για να καθορίσουν τις επιχειρησιακές τους νόρμες δεν υιοθετήθηκαν ποτέ (κυρίως οι §§ 45 και 77 της Αναφοράς).

38. Ο ειδικός Παρατηρητής του ΟΗΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα των μεταναστών, ο κύριος F. Stéreau, πραγματοποίησε μία επίσκεψη στην Ελλάδα από την 25^η Νοεμβρίου έως την 3^η Δεκεμβρίου 2012. Επισκέφθηκε πολλά κέντρα κράτησης για αλλοδαπούς, μεταξύ των οποίων και αυτό της Βέννας. Μίλησε για προβληματικές συνθήκες κράτησης μέσα στα κέντρα

ΥΠΟΘΕΣΗ C. D. ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

και κυρίως στην Βέννα. Μετά από την επίσκεψη, το Κέντρο της Βέννας έκλεισε (βλέπε § 48 της αναφοράς).

ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ

1. ΣΥΝΕΚΔΙΚΑΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

39. Δεδομένης της ομοιότητας των παρόντων προσφυγών, όσον αφορά τα γεγονότα και τα βασικά αιτήματα που θέτουν, το Δικαστήριο αποφασίζει να τις συνεκδικάσει και να τις εξετάσει από κοινού στην ίδια απόφαση.

II. ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 3 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

40. Οι προσφεύγοντες ισχυρίζονται ότι οι συνθήκες κράτησης στους χώρους του Κέντρου Κράτησης της Βέννας αποτέλεσαν απάνθρωπη και εξευτελιστική μεταχείριση. Καταγγέλλουν όσον αφορά αυτό, παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης, το οποίο έχει ως εξής:

« Κανείς δεν επιτρέπεται να υποβληθεί σε βασανιστήρια ούτε σε ποινές ή μεταχείριση απάνθρωπες ή εξευτελιστικές »

A. Σχετικά με το παραδεκτό

41. Η Κυβέρνηση ενίσταται ότι δεν εξαντλήθηκαν τα εσωτερικά ένδικα μέσα. Συγκεκριμένα, υποστηρίζει ότι οι προσφεύγοντες παρέλειψαν να προβούν, βάσει του νόμου 3386/2005, πρώτα σε διοικητική προσφυγή στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης για αμφισβήτηση της απόφασης απέλασης και, σε περίπτωση απόρριψης, σε προσφυγή ακυρώσεως ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων κατά της απόφασης για την απέλαση. Εκτός αυτών, η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι, με εξαίρεση τριών εξ' αυτών, οι προσφεύγοντες δεν διατύπωσαν αντιρρήσεις ενώπιον του δικαστή του διοικητικού δικαστηρίου ενάντια στην κράτησή τους, όπως προβλέπεται από το άρθρο 76 του Νόμου 3386/2005. Κατά συνέπεια, δεν έχουν εξαντλήσει τα εσωτερικά ένδικα μέσα.

42. Οι προσφεύγοντες αναφέρονται στη νομολογία του Δικαστηρίου και κυρίως στην απόφαση («*Τύποις και Ουσία*») R.U. κατά της Ελλάδος (υπ'

ΥΠΟΘΕΣΗ C. D. ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

αρίθμ. 2237/08, 7 Ιουνίου 2011) για να υποστηρίξουν ότι οι προσφυγές στις οποίες αναφέρεται η Κυβέρνηση ήταν, σε κάθε περίπτωση, μη αποτελεσματικές.

43. Το Δικαστήριο υποστηρίζει ότι ο κανόνας της εξάντλησης των εσωτερικών ένδικων μέσων, όπως διατυπώνεται από το άρθρο 35 § 1 της Σύμβασης, βασίζεται στην υπόθεση που περιέχεται στο άρθρο 13, με την οποία παρουσιάζει μεγάλες ομοιότητες, ότι η εσωτερική τάξη προσφέρει αποτελεσματική προσφυγή, και στην πρακτική εφαρμογή αλλά και στο δίκαιο, όσον αφορά την ισχυριζόμενη παραβίαση (*Kudla κατά της Πολωνίας [GC]*, υπ' αριθμ. 30985/96, §§ 96-98, CEDH 2000-XI). Αναφέρει ότι βάσει του κανόνα της εξάντλησης των εσωτερικών ένδικων μέσων, ο προσφεύγων έχει το δικαίωμα, πριν προσφύγει στο Δικαστήριο, να έχει δώσει στο υπεύθυνο Κράτος, χρησιμοποιώντας δικαστικά μέσα, που μπορούν να θεωρηθούν ως αποτελεσματικά και επαρκή και προσφέρονται από την εθνική νομοθεσία, τη δυνατότητα να επανορθώσει με εσωτερικά μέσα τις ισχυριζόμενες παραβάσεις (βλέπε, μεταξύ άλλων *Fresoz et Roire κατά της Γαλλίας [GC]*, υπ' αριθμ. 29183/95, § 37, CEDH 1999-I).

44. Το άρθρο 35 § 1 της Σύμβασης ορίζει την εξάντληση μόνο των σχετικών και ταυτόχρονα διαθέσιμων και κατάλληλων προσφυγών για τις παραβιάσεις για τις οποίες γίνεται η καταγγελία. Αυτά τα στοιχεία πρέπει να υπάρχουν με επαρκή βεβαιότητα, όχι μόνο στη θεωρία, αλλά επίσης και στην πράξη, χωρίς τα οποία στερούνται της επιθυμητής αποτελεσματικότητας και προσβασιμότητας. Είναι αρμοδιότητα του εναγόμενου Κράτους να αποδείξει ότι αυτά τα απαραίτητα στοιχεία βρίσκονται συγκεντρωμένα (βλέπε, μεταξύ άλλων, *McFarlane κατά της Ιρλανδίας [GC]*, υπ' αριθμ. 31333/06, § 107, 10 Σεπτεμβρίου 2010). Από μόνο του το γεγονός του να συντηρούνται αμφιβολίες όσον αφορά τις προοπτικές επιτυχίας μίας δεδομένης προσφυγής, η οποία δεν είναι σίγουρα καταδικασμένη σε αποτυχία, δεν αποτελεί ισχυρό λόγο που να δικαιολογεί

ΥΠΟΘΕΣΗ C. D. ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

την μη χρησιμοποίηση των εσωτερικών προσφυγών (*Akdinar και λοιπών κατά της Τουρκίας*, 16 Σεπτεμβρίου 1996, § 71, Συλλογή Αποφάσεων («Τύποις και Ουσία») και Αποφάσεων («Τύποις») 1996-IV). Όταν ένα ένδικο μέσο χρησιμοποιήθηκε, δεν είναι απαραίτητη η χρήση ενός άλλου ένδικου μέσου, ο σκοπός του οποίου είναι πρακτικά ο ίδιος (*Günaydin κατά της Τουρκίας (Αποφ.) («Τύποις»)*, υπ' αριθμ. 27526/95. 25^η Απριλίου 2002 και *Moreira Barbosa κατά της Πορτογαλίας (Αποφ.) («Τύποις»)*, υπ' αριθμ. 65681/01, CEDH 2004-V). Επιπλέον, όποιος άσκησε μία προσφυγή η φύση της οποίας είναι να αποκαταστήσει άμεσα – και όχι καταχρηστικά- την επίδικη κατάσταση δεν είναι υποχρεωμένος να εξαντλήσει άλλες πιθανώς διαθέσιμες, αλλά αβέβαιες, όσον αφορά το αποτέλεσμα (*Μανουσάκης και λοιποί κατά της Ελλάδος*, 26 Σεπτεμβρίου 1996 § 33, Συλλογή 1996-IV, *Anakomba Yula κατά του Βελγίου*, υπ' αριθμ. 45413/07, § 22, 10 Μαρτίου 2009).

45. Στην παρούσα περίπτωση, το Δικαστήριο κρίνει ότι όλοι οι προσφεύγοντες της προσφυγής υπ' αριθμ. 33441/10 υπέβαλαν αντιρρήσεις στην Διεύθυνση του Κέντρου Κράτησης της Βέννας για τις συνθήκες κράτησης χωρίς να λάβουν, όπως προκύπτει από τη δικογραφία, απάντηση στα παράπονά τους. Κατά συνέπεια, δεν ήταν υποχρεωμένοι να εξαντλήσουν τα ένδικα μέσα που παρουσιάζει η Κυβέρνηση. Το Δικαστήριο κρίνει συγκεκριμένα ότι τα παράπονα όλων των προσφευγόντων αφορούν γενικά στις συνθήκες κράτησης στους χώρους του Κέντρου Κράτησης της Βέννας και ότι οι καταγγεληθείσες συνθήκες υπάγονται σε ένα δομικό χαρακτηριστικό/φαινόμενο, που δεν αφορούσε αποκλειστικά την συγκεκριμένη περίπτωση τους αλλά γενικά την κατάσταση των κρατουμένων για ένα χρονικό διάστημα, όχι σύντομο, στους χώρους του προαναφερόμενου Κέντρου Κράτησης (βλέπε υπό αυτή την έννοια, *Νησιώτης κατά της Ελλάδος*, υπ' αριθμ. 34704/08, § 29, 10^η Φεβρουαρίου 2011 και *Bugulashvili κατά της Ελλάδος*, υπ' αριθμ.

ΥΠΟΘΕΣΗ C. D. ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

58164/10, § 47, 25^η Σεπτεμβρίου 2012). Κατά συνέπεια, οι προσφεύγοντες δεν ήταν υποχρεωμένοι, να εξαντλήσουν τις προσφυγές, που επικαλείται η Κυβέρνηση. Αυτό ισχύει, εφόσον η αποτελεσματικότητα αυτών των μέσων ήταν αβέβαιη, διότι το ότι η Κυβέρνηση αναφέρεται απλά στα παραπάνω ένδικα μέσα, δεν αρκεί για να αποδείξει, ότι αυτά θα μπορούσαν από μόνα τους να αποκαταστήσουν την κατάσταση, η οποία δημιουργήθηκε από το αίτημα, που πηγάζει από το άρθρο 3 της Σύμβασης (βλέπε *A.F. κατά της Ελλάδος*, υπ' αριθμ. 53709/11, § 58, 13 Ιουνίου 2013).

46. Εν όψει των προηγούμενων, το Δικαστήριο εκτιμά ότι το αίτημα που πηγάζει από το άρθρο 3 της Σύμβασης, δε θα έπρεπε να απορριφθεί για μη εξάντληση των εσωτερικών ένδικων μέσων. Επομένως, η σχετική ένσταση της Κυβέρνησης πρέπει να απορριφθεί. Εξάλλου, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι το παρόν αίτημα δεν είναι έκδηλα αστήρικτο υπό την έννοια του άρθρου 35 § 3 α) της Σύμβασης και δεν προσκρούει σε κανέναν άλλο λόγο απόρριψης. Επομένως, πρέπει να κηρυχθεί αποδεκτό.

B. Σχετικά με τη βασιμότητα

47. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι, καθ' όλη τη διάρκεια της κράτησής τους στους χώρους του Κέντρου Κράτησης της Βέννας, οι προσφεύγοντες τοποθετήθηκαν σε κελιά που παρείχαν κατάλληλες συνθήκες κράτησης. Έχαιραν καλών συνθηκών υγιεινής και μπορούσαν να περπατούν στην γειτονική στο Κέντρο αυλή. Όσον αφορά την ποιότητα της τροφής, αυτή ήταν ικανοποιητική: οι προσφεύγοντες δικαιούνταν τρία πιάτα την ημέρα. Όσον αφορά το πρωινό, αποτελείτο από κρουασάν που συνοδεύονταν είτε από καφέ, είτε από γάλα, είτε από φρουτοχυμό.

48. Για να στηρίζουν τους ισχυρισμούς τους, οι προσφεύγοντες επικαλούνται τη Νομολογία του Δικαστηρίου, που αφορά στην κράτηση αλλοδαπών εν όψει της απέλασής τους, κυρίως τις αποφάσεις *Tabesh κατά της Ελλάδος* (υπ' αριθμ. 8256/07, 26^η Νοεμβρίου 2009) και *Efremidze κατά της Ελλάδος* (υπ' αριθμ. 33225/08, 21^η Ιουνίου 2011), καθώς και τις

ΥΠΟΘΕΣΗ C. D. ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

αναφορές που συντάχθηκαν από διάφορα διεθνή όργανα, όπως της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων και της Ανάνθρωπης ή Εξευτελιστικής Μεταχείρισης ή Τιμωρίας (CPT) ή του Ειδικού Παρατηρητή του ΟΗΕ σχετικά με τα βασανιστήρια (αποστολές του 2010 και του 2012).

49. Το Δικαστήριο επαναβεβαιώνει, αρχικά ότι το άρθρο 3 της Σύμβασης αφιερώνεται στη μία από τις πλέον βασικές αρχές των δημοκρατικών κοινωνιών. Απαγορεύει με απόλυτους όρους τα βασανιστήρια και την Ανάνθρωπη ή Εξευτελιστική Μεταχείριση, κάτω από οποιοσδήποτε συνθήκες και ανεξάρτητα από την αντίδραση του θύματος (βλέπε παραδείγματος χάρη, *Labita κατά της Ιταλίας [GC]* υπ' αριθμ. 26772/95, § 119, CEDH 2000-IV).

50. Για να υπόκειται στο άρθρο 3, μία άσχημη μεταχείριση πρέπει να αγγίζει έναν ελάχιστο βαθμό σοβαρότητας. Η εκτίμηση αυτού του ελάχιστου βαθμού είναι σχετική από την φύση της. Εξαρτάται από το σύνολο των δεδομένων της υπόθεσης, κυρίως από τη διάρκεια της μεταχείρισης και από τις συνέπειές της στο σώμα και στο πνεύμα/στην ψυχή όσων την έχουν υποστεί, καθώς και, μερικές φορές, από το φύλο, από την ηλικία, από την κατάσταση της υγείας του θύματος (βλέπε μεταξύ άλλων, *Van der Ven κατά των Ολλανδίας*, υπ' αριθμ. 50901/99, § 47, CEDH 2003-II). Έτσι το Δικαστήριο έκρινε μία μεταχείριση ως «ανάνθρωπη» κυρίως επειδή ασκήθηκε εκ προμελέτης για ώρες και επειδή είχε προκαλέσει είτε σωματικές βλάβες, είτε έντονες σωματικές ή ψυχικές οδύνες. Εξάλλου θεώρησε ότι μία μεταχείριση ήταν «εξευτελιστική» στο βαθμό που ήταν φυσικό να προκαλέσει στα θύματά της αισθήματα φόβου, αγωνίας και κατωτερότητας που ήταν αρκετά για να τα ταπεινώσουν και να τα εξευτελίσουν (*Kudla*, που προαναφέρθηκε, § 92).

51. Τα μέτρα στέρησης της ελευθερίας συνοδεύονται αναπόφευκτα από οδύνες και ταπείνωση. Εάν σε αυτή την περίπτωση πρόκειται για μία

ΥΠΟΘΕΣΗ C. D. ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

αναπόφευκτη κατάσταση, η οποία ως τέτοιου είδους κατάσταση από μόνη της δεν αποτελεί παραβίαση του άρθρου 3, αυτή η διάταξη επιβάλλει στο Κράτος να εξασφαλίσει ότι όλοι είναι κρατούμενοι υπό συνθήκες, που συνάδουν με το σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, ότι οι όροι της κράτησής τους δεν τους θέτουν σε απόγνωση ή σε δοκιμασία τέτοιας έντασης που να ξεπερνάει το αναπόφευκτο επίπεδο οδύνης, που είναι συμφυής με αυτό το μέτρο και ότι έλαβε υπόψη τις πρακτικές απαιτήσεις της φυλάκισης, ότι η υγεία τους και η ευημερία τους εξασφαλίζονται με κατάλληλο τρόπο (*Kudla*, που προαναφέρθηκε, § 92-94, *Ramirez Sanchez κατά της Γαλλίας*, [GC], υπ' αριθμ. 59450/00, § 119, CEDH 2006-IX).

52. Αν επιτρέπεται στα Κράτη να θέσουν υπό κράτηση τους υποψήφιους μετανάστες βάσει του «αδιαφιλονίκητου δικαιώματός τους να ελέγξουν (...) την είσοδο και την διαμονή των αλλοδαπών στην επικράτεια τους» (*Amuur κατά της Γαλλίας*, 25^η Ιουνίου 1996, § 41, Συλλογή 1996-III), αυτό το δικαίωμα πρέπει να ασκείται σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Σύμβασης (*Mahdid κατά της Αυστρίας (αποφ.) («Τύποις»)* υπ' αριθμ. 74762/01, CEDH 2005-XIII). Το Δικαστήριο πρέπει να λάβει υπόψη του την συγκεκριμένη κατάσταση αυτών των ανθρώπων, εφόσον του ζητήθηκε να ελέγξει τους όρους της εκτέλεσης του μέτρου κράτησης, υπό το πρίσμα των διατάξεων της Σύμβασης (*Riad και Idiab κατά του Βελγίου*, υπ' αριθμ. 29787/03 και 29810/03 § 100, 24 Ιανουαρίου 2008).

53. Στις εξεταζόμενες υποθέσεις, το Δικαστήριο επισημαίνει, ότι οι αντίδικοι παρουσιάζουν εκδοχές, που δεν συμπίπτουν ως προς τις συνθήκες κράτησης, που επικρατούσαν στον εν λόγω χώρο κράτησης. Τουλάχιστον, οι ισχυρισμοί των προσφευγόντων, που ήταν κρατούμενοι σε αυτόν τον τόπο, μεταξύ του τέλους του 2009 και των αρχών του 2010, επαληθεύονται από πολλές συγκλίνουσες αναφορές διεθνών οργάνων. Συγκεκριμένα, κατά την επίσκεψή της το 2009 στη Βέννα η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων και της Απάνθρωπης ή Εξευτελιστικής

ΥΠΟΘΕΣΗ C. D. ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Μεταχείρισης ή Τιμωρίας (CPT) ανέφερε τον ανάρμοστο χαρακτήρα των συνθηκών κράτησης, που είχε ήδη διαπιστωθεί το 2007, κυρίως σε ότι αφορά την επιφάνεια και την κατάσταση των χώρων της κράτησης, την υγιεινή, την δυνατότητα φυσικής άσκησης και την ποιότητα των ιατρικών υπηρεσιών (βλέπε τις παραγράφους 35 και 36 παραπάνω). Από την πλευρά τους, οι ειδικοί Παρατηρητές του ΟΗΕ επιβεβαιώνουν τα συμπεράσματα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων και της Ανάνθρωπης ή Εξευτελιστικής Μεταχείρισης ή Τιμωρίας (CPT). Συγκεκριμένα, στην αναφορά του, που αφορά την επίσκεψή του τον Οκτώβριο του 2010, ο κύριος Nowak μεταξύ άλλων, ανέφερε ότι ο διευθυντής του Κέντρου Κράτησης της Βέννας παραπονέθηκε, ότι οι συνθήκες ζωής μέσα στο εν λόγω κέντρο ήταν ακατάλληλες, όχι μόνον για τους κρατούμενους, αλλά και για το προσωπικό. Επιπλέον, έκρινε ότι το Κέντρο Κράτησης της Βέννας, δεν μπορούσε να ικανοποιήσει τις πλέον βασικές ανάγκες των κρατουμένων, παρόλο που προοριζόταν για κέντρο κράτησης μακράς διάρκειας. Αυτές οι παρατηρήσεις, ήταν επίσης σύμφωνες με την αναφορά του κυρίου F. Céréau που πραγματοποίησε επίσκεψη στην Ελλάδα από την 25^η Νοεμβρίου, έως την 3^η Δεκεμβρίου 2012. Αυτός παρατήρησε επίσης ότι μετά την επίσκεψή του, το Κέντρο της Βέννας έκλεισε (βλέπε τις παραγράφους 37 και 38 παραπάνω).

54. Αυτά τα στοιχεία είναι επαρκή για να βγάλει το Δικαστήριο το συμπέρασμα, ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης εξαιτίας των γενικών συνθηκών διαβίωσης, που επικρατούσαν στο Κέντρο Κράτησης της Βέννας, οι οποίες αποτέλεσαν εξευτελιστική μεταχείριση προς τους προσφεύγοντες.

III. ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΕΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 5 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

55. Οι προσφεύγοντες καταγγέλλουν, ότι ήταν παράνομο να τεθούν υπό κράτηση στο Κέντρο Κράτησης της Βέννας εν όψει της απέλασής τους.

ΥΠΟΘΕΣΗ C. D. ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Επιπλέον, καταγγέλλουν ότι δεν διέθεταν κανένα πραγματικό και αποτελεσματικό μέσο προσφυγής, για να αμφισβητήσουν την νομιμότητα της κράτησής τους. Επικαλούνται το άρθρο 5 §§ 1 και 4 της Σύμβασης και τα τμήματα της διάταξης, που εφαρμόζονται στην παρούσα υπόθεση, έχουν ως εξής:

« 1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην ελευθερία και στην ασφάλεια. Κανείς δεν επιτρέπεται να στερηθεί την ελευθερία του εκτός από τις ακόλουθες περιπτώσεις και σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία:

(...)

στ) εάν πρόκειται περί νομίμου συλλήψεως ή κρατήσεως ατόμου με σκοπό να εμποδισθεί από την παράνομη είσοδο στη χώρα, ή εναντίον του οποίου εκκρεμεί διαδικασία απελάσεως ή εκδόσεως.

(...)

4. Κάθε πρόσωπο που στερείται της ελευθερίας του ως συνέπεια συλλήψεως ή κρατήσεως, έχει δικαίωμα προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου, προκειμένου αυτό να αποφασίσει εντός βραχείας προσθεσμίας επί του νομίμου της κρατήσεώς του και να διατάξει την απόλυσή του, σε περίπτωση παράνομης κράτησης.»

A. Όσον αφορά το αίτημα που βασίζεται στο άρθρο 5 § 4 σχετικά με την μη αποτελεσματικότητα του δικαστικού ελέγχου της κράτησης

1. Σχετικά με το παραδεκτό

56. Η Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι οι προσφεύγοντες δεν εξάντλησαν τα εσωτερικά ένδικα μέσα. Συγκεκριμένα, σημειώνει ότι, εκτός από αυτούς που ταυτοποιούνται με τους αριθμούς: 8, 11 και 12 οι προσφεύγοντες δεν κατέθεσαν αντιρρήσεις ενώπιον του Προέδρου του Διοικητικού Δικαστηρίου κατά της κράτησής τους. Επί πλέον, η Κυβέρνηση επισημαίνει ότι κανένας από τους προσφεύγοντες, δεν άσκησε προσφυγή ενώπιον του αρμόδιου δικαστηρίου ή έστω απλά διοικητική προσφυγή κατά της απόφασης για απέλαση.

ΥΠΟΘΕΣΗ C. D. ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

57. Το Δικαστήριο κρίνει, ότι η ένσταση της Κυβέρνησης έχει στενή σχέση με την υπόσταση του αιτήματος, που υπέβαλαν οι προσφεύγοντες, όσον αφορά το θεματικό πεδίο του άρθρου 5 § 4 της Σύμβασης και αποφασίζει να την συνδέσει με το βάσιμο/ως προς την ουσία. Εξάλλου, διαπιστώνει ότι το παρόν αίτημα δεν είναι έκδηλα αστήρικτο, κατά την έννοια του άρθρου 35 § 3 α) της Σύμβασης και δεν προσκρούει σε κανέναν άλλο λόγο απόρριψης. Επομένως, πρέπει να κηρυχθεί αποδεκτό.

2. Σχετικά με τη βασιμότητα

58. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η έννοια “lawfulness” («κανονικότητα», «νομιμότητα») πρέπει να έχει την ίδια έννοια στην παράγραφο 4 του άρθρου 5 με την παράγραφο 1, έτσι ώστε ένας κρατούμενος να έχει το δικαίωμα να ελέγξει την κράτησή του, υπό το πρίσμα, όχι μόνο του εσωτερικού δικαίου, αλλά επίσης και υπό το πρίσμα της Σύμβασης, των γενικών αρχών που θέτει αυτή και του στόχου των περιορισμών που επιτρέπει η παράγραφος 1. Το άρθρο 5 § 4 δεν εγγυάται το δικαίωμα δικαστικού ελέγχου παρόμοιας ευρύτητας, ώστε να δώσει την αρμοδιότητα στο δικαστήριο να αντικαταστήσει, στο σύνολο των παραμέτρων της υπόθεσης, περιλαμβανομένων και των κρίσεων καθαρής σκοπιμότητας, με την δική του κρίση, την κρίση της Αρχής, από την οποία προέρχεται η απόφαση. Ούτε θέλει έναν αρκετά ευρύ έλεγχο για να επεκταθεί σε κάθε μία από τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την κανονικότητα της κράτησης ενός ατόμου από την άποψη της παραγράφου 1 (*Chahal κατά του Ηνωμένου Βασιλείου*, 15^η Νοεμβρίου 1996, § 127, Συλλογή 1996-V, *Dougoz κατά της Ελλάδος*, υπ’ αριθμ. 40907/98, § 61, CEDH 2001-II).

59. Στις εξεταζόμενες υποθέσεις, το Δικαστήριο σημειώνει, κατ’ αρχάς, ότι όσον αφορά στις αντιρρήσεις που μπορεί να υποβάλλει ένας αλλοδαπός κατά της απόφασης που διατάσσει την κράτησή του εν’ όψει της απέλασής του, κατά την εποχή των γεγονότων, η τέταρτη παράγραφος του άρθρου 76

ΥΠΟΘΕΣΗ C. D. ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

του Νόμου 3386/2005 προέβλεπε ότι η εν λόγω δικαστική αρχή μπορούσε να εξετάσει την απόφαση της κράτησης, μόνο από την άποψη του κινδύνου διαφυγής ή του κινδύνου για τη δημόσια τάξη. Το Δικαστήριο έχει, επανειλημμένα, εξετάσει το ότι αυτή η διατύπωση ήταν διαφορούμενη στο βαθμό που, όπως έχει συνταχθεί, το άρθρο 76 § 4 δεν παρείχε ρητά στον Δικαστή τη δυνατότητα να εξετάσει τη νομιμότητα της παραπομπής, που αποτελούσε, σύμφωνα με το ελληνικό δίκαιο, τη νομική βάση της κράτησης (*R.U. κατά της Ελλάδος, που προαναφέρθηκε, § 103, A.A. κατά της Ελλάδος, υπ' αριθμ. 12186/08, § 73, 22 Ιουλίου 2010, Tabesh που προαναφέρθηκε, § 62, S.D. κατά της Ελλάδος, υπ' αριθμ. 53541/07, § 73, 11η Ιουνίου 2009*). Είναι αλήθεια, ότι βάσει του νόμου υπ' αριθμ. 3900/2010 η παράγραφος 4 του άρθρου 76 του Νόμου 3386/2005 τροποποιήθηκε και προβλέπει εφεξής, ότι ο αρμόδιος δικαστής «αποφασίζει και όσον αφορά τη νομιμότητα της κράτησης ή της παράτασής της». Από αυτή τη νέα διατύπωση προκύπτει, ότι ο αρμόδιος δικαστής μπορεί από τούδε και στο εξής, να εξετάσει τη νομιμότητα της παραπομπής, καθώς και τις ερωτήσεις που αφορούν στις υλικές συνθήκες της κράτησης του ατόμου προς απέλαση, στο βαθμό που ο εφαρμοστέος νόμος προβλέπει τώρα ρητά την εξέταση της νομιμότητας της κράτησης. Βέβαια, το Δικαστήριο σημειώνει, ότι ο νόμος 3900/2010 τέθηκε σε ισχύ την 1^η Ιανουαρίου 2011, ενώ στην συγκεκριμένη υπόθεση, τα επίδικα γεγονότα έλαβαν χώρα στο τέλος του 2009 και κατά τη διάρκεια του 2010. Επομένως, τα συμπεράσματα στα οποία ήδη κατέληξε το Δικαστήριο δια της προαναφερθείσας νομολογίας, όσον αφορά την αποτελεσματικότητα των αντιρρήσεων ενώπιον του Προέδρου του Διοικητικού Δικαστηρίου, ισχύουν και στην παρούσα υπόθεση.

60. Όσον αφορά την ακυρωτική προσφυγή κατά της απόφασης της απέλασης, ενώπιον του Υπουργού Δημόσιας Τάξης, που προβλέπεται από το άρθρο 77 του Νόμου 3386/2005, το Δικαστήριο σημειώνει, ότι πρόκειται

ΥΠΟΘΕΣΗ C. D. ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

για μία προγενέστερη διοικητική προσφυγή, η άσκησης της οποίας προϋποθέτει την πιθανή παραπομπή ενώπιον των διοικητικών δικαστικών αρχών με μία ακυρωτική προσφυγή κατά της απόφασης για απέλαση. Το Δικαστήριο έχει ήδη τονίσει τις δυσκολίες που θέτει η εν λόγω προσφυγή. Στην πραγματικότητα, μπορεί να αφορά μόνο στο θέμα της προσφυγής και όχι σε αυτό της απέλασης (*A.A. κατά της Ελλάδος*, που προαναφέρθηκε, § 72). Επιπλέον, το Δικαστήριο έχει ήδη υπενθυμίσει την μακρά διάρκεια της διαδικασίας, που έπεται της άσκησης μίας προσφυγής ακύρωσης και ενός αιτήματος αναστολής εκτελέσεως κατά της απόφασης για απέλαση, ενώπιον των διοικητικών δικαστικών αρχών. Επιπλέον, αυτές οι διαδικασίες δεν μπορούν να καταλήξουν στην άρση του μέτρου της κράτησης (βλέπε *R.U. κατά της Ελλάδος*, που προαναφέρθηκε, § 104, *Tabesh*, § 62 και *S.D. κατά της Ελλάδος*, § 74, που προαναφέρθηκαν).

61. Το Δικαστήριο εκτιμά ότι οι ανεπάρκειες του εσωτερικού δικαίου κατά την εποχή των γεγονότων, όσον αφορά στην αποτελεσματικότητα του δικαστικού ελέγχου της κράτησης με σκοπό την απέλαση, δεν μπορεί να συμβαδίσουν με τις απαιτήσεις του άρθρου 5 § 4 της Σύμβασης. Απορρίπτει επομένως την αντίρρηση της Κυβέρνησης, όσον αφορά στην μη εξάντληση των εσωτερικών ένδικων μέσων και κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 5 § 4 της Σύμβασης.

B. Σχετικά με το αίτημα που στηρίζεται στο άρθρο 5 § 1 σχετικά με την αντικανονικότητα της κράτησης

1. Σχετικά με το παραδεκτό

62. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι το παρόν αίτημα δεν είναι έκδηλα αστήρικτο, κατά την έννοια του άρθρου 35 § 3 α) της Σύμβασης και δεν προσκρούει σε κανέναν άλλο λόγο απόρριψης. Επομένως, πρέπει να κηρυχθεί αποδεκτό.

2. Σχετικά με τη βασιμότητα

ΥΠΟΘΕΣΗ C. D. ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

63. Η Κυβέρνηση ισχυρίζεται, ότι προσφεύγοντες τέθηκαν νομίμως υπό κράτηση, επειδή στόχευε στην απέλασή τους και στηριζόταν στο άρθρο 76 του Νόμου 3386/2005. Επιπλέον, όσο αφορά τους προσφεύγοντες, οι οποίοι καταδικάστηκαν από την Απόφαση 175/2010 του Πλημμελειοδικείου της Ροδόπης, η μεταγενέστερη κράτησή τους έως την 5^η Φεβρουαρίου 2010, ημερομηνία κατά την οποία εκδόθηκε η εν λόγω απόφαση, απέβλεπε στην εκτέλεση της δικαστικής τους απέλασης. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει επίσης, ότι η διάρκεια της κράτησης των προσφευγόντων ήταν λογική και ότι οι αρμόδιες αρχές επέδειξαν επιμέλεια στην εφαρμογή των αποφάσεων απέλασης. Όσον αφορά συγκεκριμένα τους προσφεύγοντες, που καταδικάστηκαν από την απόφαση 175/2010, η παράταση της κράτησής τους οφειλόταν στο πάγωμα της απέλασής τους από τη διοικητική οδό, για να πραγματοποιηθεί η δικαστική απέλαση, που είχε αποφασιστεί δια της δικαστικής οδού.

64. Οι προσφεύγοντες, αντικρούουν αυτό το επιχείρημα ισχυριζόμενοι ότι η κράτησή τους, δεν ήταν σύμφωνη με τις απαιτήσεις της Σύμβασης, εξαιτίας κυρίως του ότι η απαραίτητη υπουργική απόφαση, για την δημιουργία του Κέντρου Κράτησης της Βέννας δεν υιοθετήθηκε ποτέ. Προσθέτουν ότι οι εσωτερικές αρχές, δεν εξέτασαν τον καθένα από αυτούς με την απαραίτητη επιμέλεια και με σεβασμό προς τα δικαιώματά τους. Σε αυτό το σημείο, υποστηρίζουν ότι, όσον αφορά τους προσφεύγοντες, οι οποίοι είχαν ποινικές καταδίκες, αυτοί είχαν υποστεί κυρώσεις από τον ποινικό δικαστή, επειδή διαμαρτυρήθηκαν για τις απαράδεκτες συνθήκες της κράτησής τους. Οι προσφεύγοντες προσθέτουν, ότι οι συνθήκες διαβίωσης στους χώρους του Κέντρου Κράτησης της Βέννας θα πρέπει, να ληφθούν υπόψη από το Δικαστήριο αναφορικά με το θέμα της συμμόρφωσης της κράτησής τους προς το άρθρο 5 § 1 στ) της Σύμβασης.

ΥΠΟΘΕΣΗ C. D. ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

65. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει, ότι η εξέταση του στόχου και του αντικειμένου του άρθρου 5 μέσα στο πλαίσιο των προηγούμενων και των επόμενων και των στοιχείων του διεθνούς δικαίου, καθιστά εμφανέστερο τον σημαντικό ρόλο αυτής της διάταξης, μέσα στο σύστημα της Σύμβασης: καθιερώνει ένα θεμελιώδες δικαίωμα του ανθρώπου, αυτό της προστασίας του ατόμου από τις αυθαίρετες προσβολές εις βάρος της ελευθερίας του από το Κράτος (βλέπε κυρίως, *Winterwerp κατά της Ολλανδίας*, 24^η Οκτωβρίου 1979, § 37, σειρά Α, αριθμός 33).

66. Αν ο γενικός κανόνας, που αναφέρει το άρθρο 5 § 1 είναι το ότι κάθε άτομο έχει το δικαίωμα να είναι ελεύθερο, η παράγραφος στ) αυτής της διάταξης προβλέπει μία εξαίρεση, επιτρέποντας στα Κράτη να περιορίσουν την ελευθερία των αλλοδαπών στο πλαίσιο του ελέγχου της μετανάστευσης. Όπως ήδη παρατήρησε το Δικαστήριο, με επιφύλαξη των υποχρεώσεών τους βάσει της Σύμβασης, τα Κράτη έχουν το «αναντίρρητο δικαίωμα να ελέγχουν δια της κρατικής εξουσίας την είσοδο και την διαμονή των αλλοδαπών εντός της επικράτειάς τους» (*Chahal*, που προαναφέρθηκε, § 73, *Saadi κατά του Ηνωμένου Βασιλείου [GC]*, υπ' αριθμ. 13229/03, § 64, CEDH 2008).

67. Έχει ήδη αποδειχθεί στην σχετική, με τις διάφορες παραγράφους του άρθρου 5 § 1, νομολογία του Δικαστηρίου, ότι κάθε στέρηση της ελευθερίας πρέπει, όχι μόνο να υπόκειται σε μία από τις εξαιρέσεις που προβλέπονται από τις παραγράφους α) έως στ), αλλά επίσης να είναι «νόμιμη». Όσον αφορά την «νομιμότητα» μίας κράτησης, συμπεριλαμβανομένης της τήρησης των «νομίμων μέσων», η Σύμβαση παραπέμπει κυρίως στην εθνική νομοθεσία και καθιερώνει την υποχρέωση του να τηρούνται οι νόρμες του βásiμου όπως και της διαδικασίας. Εντούτοις, η τήρηση του εθνικού δικαίου, δεν είναι αρκετή: το άρθρο 5 § 1 απαιτεί επιπροσθέτως την συμμόρφωση κάθε στέρησης της ελευθερίας με το στόχο της προστασίας του ατόμου από την αυθαιρεσία (βλέπε, μεταξύ

ΥΠΟΘΕΣΗ C. D. ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

άλλων, *Winterwerp*, που προαναφέρθηκε, § 37 και *Witold Litwa κατά της Πολωνίας*, υπ' αριθμ. 26629/95, § 78, CEDH 2000-III). Είναι μία θεμελιώδης αρχή, βάσει της οποίας καμία αυθαίρετη κράτηση δεν μπορεί να είναι συμβατή με το άρθρο 5 § 1 και η έννοια της «αυθαίρετης» που περιέχει το άρθρο 5 § 1 ξεπερνά την έλλειψη συμμόρφωσης με το εθνικό δίκαιο, υπό την έννοια ότι η στέρηση της ελευθερίας, μπορεί να είναι μεν νόμιμη βάσει της εσωτερικής νομοθεσίας, να είναι δε αυθαίρετη και συνεπώς αντίθετη με τη Σύμβαση.

68. Έτσι, το Δικαστήριο πρέπει να βεβαιωθεί, ότι το εσωτερικό δίκαιο συμμορφώνεται και αυτό με τη Σύμβαση, συμπεριλαμβανομένων και των γενικών αρχών, που αναφέρονται ή που εννοούνται από αυτήν. Σε αυτό το τελευταίο σημείο, το Δικαστήριο υπογραμμίζει, ότι εφόσον πρόκειται για στέρηση της ελευθερίας, είναι ιδιαίτερα σημαντικό να πληρούται η γενική αρχή της ασφάλειας του δικαίου. Κατά συνέπεια, είναι βασικό να προσδιορίζονται ξεκάθαρα οι προϋποθέσεις της στέρησης της ελευθερίας βάσει του εσωτερικού δικαίου και ακόμα και ο νόμος να είναι και ο ίδιος προβλέψιμος στην εφαρμογή του, έτσι ώστε να πληροί το κριτήριο της «νομιμότητας» που τίθεται από τη Σύμβαση, η οποία απαιτεί ο κάθε νόμος να είναι επαρκώς ακριβής, για να επιτρέπει στον πολίτη –ανταποκρινόμενος στην ανάγκη ξεκάθαρων συμβουλών- να προβλέπει, σε λογικό βαθμό υπό τις συνθήκες της υπόθεσης, τις συνέπειες που πηγάζουν από μία συγκεκριμένη πράξη (*Baranowski κατά της Πολωνίας*, υπ' αριθμ. 28358/95, §§ 50-52, CEDH 2000-III).

69. Από τη σχετική νομολογία του άρθρου 5 § 1 στ) προκύπτει πως για να μη χαρακτηριστεί ως αυθαίρετη, η εκτέλεση ενός μέτρου κράτησης πρέπει να γίνει καλή τη πίστει. Πρέπει επίσης να συνδέεται στενά με τον σκοπό να αποτραπεί κάποιος από την παράνομη είσοδο στην επικράτεια. Επιπλέον, η διάρκεια της κράτησης δεν πρέπει να υπερβαίνει την λογική

ΥΠΟΘΕΣΗ C. D. ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

προθεσμία που είναι απαραίτητη για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού. Τέλος οι χώροι και οι συνθήκες της κράτησης πρέπει να είναι κατάλληλα (*Saadi*, που προαναφέρθηκε, § 74).

70. Το Δικαστήριο σημειώνει πως η στέρηση της ελευθερίας όλων των προσφευγόντων είχε αρχικά βασιστεί στο άρθρο 76 του Νόμου 3386/2005. Επί πλέον, όσον αφορά τους προσφεύγοντες που ταυτοποιούνται με τους αριθμούς 1, 2, 3, 5, 7 και 12 μετά την καταδίκη τους, την 5^η Φεβρουαρίου 2010, από το Πλημμελειοδικείο της Ροδόπης, η παράταση της κράτησής τους είχε ως μόνο στόχο την εξασφάλιση της εκτέλεσης της απέλασής τους που είχε αποφασιστεί δικαστικά. Επομένως, το Δικαστήριο εκτιμά πως όλες οι ατομικές περιπτώσεις των προσφευγόντων υπόκεινται στην παράγραφο στ) του άρθρου 5 § 1 της Σύμβασης και βασίζονται και στο εσωτερικό δίκαιο. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει σε αυτό το σημείο, στο πλαίσιο του άρθρου 5 § 1 στ), ενόσω ένα άτομο είναι κρατούμενο στο πλαίσιο μίας διαδικασίας απέλασης, τίποτα δεν απαιτεί εύλογες αιτίες για να γίνει πιστευτή η αναγκαιότητα της κράτησης έτσι ώστε, παραδείγματος χάρη, να αποτραπεί ο ενδιαφερόμενος από τη διάπραξη μίας παράβασης ή μίας απόδρασης (*Chahal*, που προαναφέρθηκε, § 112). Εν όψει όσων προαναφέρθηκαν, το Δικαστήριο θεωρεί πως η κράτηση των προσφευγόντων ήταν σκόπιμη για να τους αποτρέψει από το να μείνουν παράνομα εντός της ελληνικής επικράτειας και για να εξασφαλιστεί η δυνατότητα να προβούν οι Αρχές στην απέλασή τους.

71. Το Δικαστήριο επισημαίνει επίσης το επιχείρημα των προσφευγόντων, που εκφράστηκε επίσης και από τον Ειδικό Παρατηρητή του ΟΗΕ (βλέπε στην παράγραφο 37 παραπάνω), δηλαδή, ότι ελλείπει της αναγκαίας υπουργικής απόφασης για την δημιουργία του Κέντρου της Βέννας, η κράτηση στις εγκαταστάσεις του ήταν παράνομη. Βέβαια, ακόμη και αν υποθέσουμε πως δεν υπήρχε παρόμοια υπουργική απόφαση, η

ΥΠΟΘΕΣΗ C. D. ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

κράτηση των προσφευγόντων δεν στερούνταν νομικής βάσεως : διατάχθηκε βασιζόμενη σε αποφάσεις του αρμόδιου Διευθυντή της Αστυνομίας, όπως προβλέπεται από το άρθρο 76 § 3 του Νόμου 3386/2005. Επιπλέον, η κράτηση εν όψει της απέλασης μερικών εκ των προσφευγόντων ήταν η νόμιμη συνέπεια της Απόφασης υπ' αριθμ. 175/2010 του Πλημμελειοδικείου της Ροδόπης. Σε κάθε περίπτωση, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι η δημιουργία κέντρων κράτησης, όπως αυτού της Βέννας, προβλεπόταν από το άρθρο 81 του Νόμου 3386/2005. Όσον αφορά συγκεκριμένα το Κέντρο της Βέννας, η ύπαρξη αναφορών που συντάχθηκαν από διεθνή όργανα, στα οποία αναφέρθηκε ήδη το Δικαστήριο, στο πλαίσιο του αιτήματος που βρίσκει έρεισμα στο άρθρο 3 της Σύμβασης, επιβεβαιώνει, ότι το εν λόγω κέντρο κράτησης δεν λειτουργούσε κρυφά, γεγονός που θα μπορούσε να επιδράσει στην νομιμότητα της κράτησης (βλέπε, υπό αυτή την έννοια, *El Masri κατά της «Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας»* [GC], υπ' αριθμ. 39630/09, § 233, CEDH 2012). Δεδομένων των προαναφερθέντων, το Δικαστήριο εκτιμά, ότι η καλή πίστη των αρμόδιων αρχών δεν μπορεί να τεθεί υπό αμφισβήτηση στην προκειμένη υπόθεση.

72. Επιπλέον, όσον αφορά την διάρκεια της κράτησης, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, στο πλαίσιο του άρθρου 5 § 1 στ), μόνο η εξέλιξη της διαδικασίας της απέλασης δικαιολογεί την στέρηση της ελευθερίας που βασίζεται σε αυτήν την διάταξη και πως, αν η διαδικασία δεν διεξαχθεί με την απαιτούμενη επιμέλεια, η κράτηση παύει να είναι δικαιολογημένη (*Chahal*, που προαναφέρθηκε § 113, *Gebremedhin [Gaberamadhien] κατά της Γαλλίας*, υπ' αριθμ. 25389/05, § 74, CEDH 2007-II). Στην προκειμένη περίπτωση, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι, η κράτηση των προσφευγόντων είχε διαταχθεί ενόψει της απέλασής τους, η οποία και δεν ήταν άμεσα δυνατή εξαιτίας των απαραίτητων διοικητικών διαδικασιών σχετικά με τον

ΥΠΟΘΕΣΗ C. D. ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

καθένα από αυτούς για να εξασφαλιστεί η απέλασή τους. Όπως προκύπτει από τη δικογραφία, η διάρκεια της κράτησης του κάθε προσφεύγοντα εξαρτιόταν από την ιδιαιτερότητα της περίπτωσης του.

73. Έτσι, όσον αφορά τους προσφεύγοντες που ταυτοποιούνται με τους αριθμούς 4, 6 και 8 μεταφέρθηκαν στην Τουρκία την 19^η και την 14^η Ιανουαρίου 2010 αντίστοιχα, βάσει του πρωτοκόλλου περί Επανυποδοχής που υπογράφηκε μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας. Δεδομένου ότι αυτοί οι προσφεύγοντες τέθηκαν υπό κράτηση την 26^η Νοεμβρίου και την 20^η Οκτωβρίου 2009 αντίστοιχα, το Δικαστήριο εκτιμά πως η προθεσμία των δύο-τριών μηνών περίπου δεν μπορεί να θεωρηθεί ως υπερβολική για την διεκπεραίωση των διοικητικών διατυπώσεων μεταξύ των ελληνικών και των τουρκικών αρχών προς αυτό το σκοπό. Όσον αφορά τους άλλους προσφεύγοντες, οι εσωτερικές αρχές δεν απέδειξαν ότι τους προσέγγισαν με ομοιόμορφο τρόπο αλλά ακολούθησαν την προσήκουσα διαδικασία σε κάθε ειδική περίπτωση, γεγονός που επέφερε διαφορετικές αλλά δικαιολογημένες αντιδράσεις/επιπτώσεις ως προς τη διάρκεια της κράτησής τους. Έτσι παραδείγματος χάρη, οι προσφεύγοντες που ταυτοποιούνται με τους αριθμούς 1 και 7 απελάθηκαν την 25^η Ιουνίου και την 26 Μαρτίου 2010 αντίστοιχα, όταν το προξενείο της χώρας καταγωγής τους εξέδωσε τα απαραίτητα ταξιδιωτικά έγγραφα. Επιπλέον, όσον αφορά τις περιπτώσεις κατά τις οποίες το Προξενείο του Ιράκ στην Αθήνα, δεν εξέδωσε κάποια έγγραφα για τους ενδιαφερόμενους, όπως στην περίπτωση των προσφευγόντων που ταυτοποιούνται με τους αριθμούς 2 και 5, το τμήμα του αρμόδιου πλημμελειοδικείου διέταξε την 30^η Αυγούστου 2010 την αποφυλάκισή τους με την επιβολή λιγότερο αυστηρών περιοριστικών μέτρων της ελευθερίας τους, στην συγκεκριμένη περίπτωση μία απλή υποχρέωση να παρουσιάζονται μία φορά τον μήνα στο αστυνομικό τμήμα της περιοχής της κατοικίας τους. Γενικά, το Δικαστήριο κρίνει

ΥΠΟΘΕΣΗ C. D. ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

δικαιολογημένη την παράταση της διάρκειας της κράτησης των προσφευγόντων που καταδικάστηκαν την 5^η Φεβρουαρίου 2010 με την απόφαση 175/2010 του Πλημμελειοδικείου της Ροδόπης, εξαιτίας του ότι η σχετική με την απέλασή τους διαδικασία αποφασίστηκε για να εκτελεστεί η διαδικασία της δικαστικής απέλασης. Συνοψίζοντας, το Δικαστήριο θεωρεί ότι κατά την εν λόγω περίοδο, οι εθνικές αρχές δεν επέδειξαν αδράνεια κατά την διεξαγωγή της διαδικασίας της απέλασης των προσφευγόντων (βλέπε, υπό αυτή την έννοια, *Agnissan κατά της Δανίας* (αποφ.) («Τύποις»), υπ' αριθμ. 39964/98, 4 Οκτωβρίου 2001).

74. Τέλος, μολονότι το Δικαστήριο αποφάνθηκε πως υφίσταται η παραβίαση του άρθρου 3 εξαιτίας των συνθηκών κράτησης στο Κέντρο Κράτησης της Βέννας, δεν εκτιμά αναγκαίο να τοποθετηθεί για άλλη μία φορά επ' αυτού υπό την οπτική γωνία του άρθρου 5 § 1 στ) (βλέπε *Horshill κατά της Ελλάδος*, υπ' αριθμ. 70427/11, § 65, 1^η Αυγούστου 2013).

Κατά συνέπεια δεν υπήρξε παραβίαση του άρθρου 5 § 1 της Σύμβασης.

IV. ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 9 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

75. Επικαλούμενοι το άρθρο 9 της Σύμβασης, οι προσφεύγοντες που ταυτοποιούνται με τους αριθμούς 1, 2, 8 και 12 καταγγέλλουν παραβίαση της ελευθερίας της θρησκείας. Διατείνονται, ότι παρόλο που είναι μουσουλμάνοι, δεν είχαν συχνά άλλη επιλογή, εκτός του είτε να φάνε χοιρινό κρέας, είτε να μείνουν νηστικοί, επειδή οι αρχές δεν χορηγούσαν γεύματα που να αντικαθιστούν το χοιρινό.

76. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει πως ποτέ δεν δόθηκε κανένα χοιρινό κρέας στους κρατούμενους λαθρομετανάστες, οι οποίοι κατά την πλειονότητα τους ήταν μουσουλμάνοι. Διαβεβαιώνει πως υπήρχαν αρκετοί προμηθευτές που εξασφάλιζαν την εστίαση των κρατουμένων στην Βέννα ,

ΥΠΟΘΕΣΗ C. D. ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

δύο εκ των οποίων ήταν μουσουλμάνοι, οι οποίοι προμήθευαν πιάτα/γεύματα χωρίς καθόλου χοιρινό κρέας.

77. Οι προσφεύγοντες αναγνωρίζουν πως δύο εκ των προμηθευτών των πιάτων/γευμάτων που μαγειρεύονταν στην Βέννα ήταν μουσουλμάνοι, όμως βεβαιώνουν, πως υπήρχαν άλλοι πέντε, οι οποίοι ήταν χριστιανοί και οι οποίοι παρέδιδαν στο Κέντρο τροφή που περιείχε χοιρινό.

78. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει πως στην Απόφαση (*«Τύποις και Ουσία»*) *Jacóbski κατά της Πολωνίας* (υπ' αριθμ. 18429/06, 7^{ης} Δεκεμβρίου 2010), αποφάνθηκε παραβίαση του άρθρου 9 της Σύμβασης εξαιτίας της άρνησης των αρχών να επιτρέψουν σε έναν κρατούμενο να τρέφεται με διατροφή που δεν περιείχε κρέας χοιρινού στην φυλακή, παρά τους κανόνες που επιβάλλει η θρησκεία του σχετικά με αυτό το ζήτημα. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι στην υπόθεση *Jacóbski* ο προσφεύγων είχε υποβάλλει πολλά αιτήματα για την χορήγηση γεύματος χωρίς κρέας και πολλές καταγγελίες στις αρχές και στον τοπικό επιθεωρητή των φυλακών. Είχε ασκήσει ακόμα και μηνύσεις κατά των υπαλλήλων της φυλακής, οι οποίες οδήγησαν σε αποφάσεις που εξέδωσε η δικαιοσύνη.

79. Στην συγκεκριμένη περίπτωση, δεν προκύπτει από την δικογραφία ότι οι ενδιαφερόμενοι προσφεύγοντες έκαναν καταγγελίες ενώπιον των αρχών του Κέντρου Κράτησης της Βέννας για πλήγμα των θρησκευτικών τους πεποιθήσεων εξαιτίας του ότι τα γεύματα που τους σέρβιραν περιελάμβαναν χοιρινό κρέας. Το Δικαστήριο σημειώνει αναφορικά με αυτό το ζήτημα πως, αντίθετα με τα αιτήματα που αφορούν τον υπερπληθυσμό και την έλλειψη υγιεινής, φυσικής άσκησης και της δέουσας ιατρικής φροντίδας, το παρόν αίτημα αφορά την ατομική περίπτωση των ενδιαφερόμενων προσφευγόντων (βλέπε την παράγραφο 45 παραπάνω). Σε κάθε περίπτωση, το Δικαστήριο σημειώνει ότι οι προσφεύγοντες αναγνωρίζουν στις παρατηρήσεις τους, ότι δύο από τους εστίατορες

ΥΠΟΘΕΣΗ C. D. ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

προμήθευαν το Κέντρο της Βέννας με πιάτα/γεύματα που δεν περιελάμβαναν χοιρινό κρέας. Αναφορικά με αυτό το ζήτημα, το Δικαστήριο δεν αποκαλύπτει άλλο στοιχείο στη δικογραφία, το οποίο να αμφισβητεί το αληθές των επιβεβαιώσεων της Κυβέρνησης, σύμφωνα με τις οποίες η τροφή που προσφερόταν στους μουσουλμάνους κρατούμενους δεν περιελάμβανε χοιρινό.

80. Συνεπάγεται πως αυτό το τμήμα της προσφυγής πρέπει, ακόμη και αν υποθέσουμε πως τηρήθηκαν οι προϋποθέσεις του άρθρου 35 § 1 της Σύμβασης, να απορριφθεί ως έκδηλα αστήρικτο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 35 §§ 3 α) και 4 της Σύμβασης.

V. ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

81. Βάσει της διατύπωσης του άρθρου 41 της Σύμβασης,
« Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της, και αν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλόμενου Μέρους δεν επιτρέπει παρά μόνο ατελή εξάλειψη των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εφόσον είναι αναγκαίο, στον παθόντα δίκαιη ικανοποίηση. »

A. Βλάβη

82. Οι προσφεύγοντες που ταυτοποιούνται με τους αριθμούς 1, 4, 8 και 9 ζητούν ο καθένας 5.000 ευρώ για ηθική βλάβη που πιθανώς να έχουν υποστεί. Οι προσφεύγοντες που ταυτοποιούνται με τους αριθμούς 6 και 7 ζητούν ο καθένας 6.000 ευρώ για τον ίδιο λόγο. Όσον αφορά τους προσφεύγοντες που ταυτοποιούνται με τους αριθμούς 2, 3, 5 και 10 ζητούν ο καθένας 9.000 ευρώ για ηθική βλάβη που έχουν υποστεί. Οι προσφεύγοντες που ταυτοποιούνται με τους αριθμούς 11 και 12 ζητούν 12.000 ευρώ και 10.000 ευρώ αντίστοιχα για ηθική βλάβη. Ζητούν κάθε αποζημίωση που ενδεχομένως να τους δοθεί γι' αυτό, να τους καταβληθεί

ΥΠΟΘΕΣΗ C. D. ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

άμεσα στον τραπεζικό λογαριασμό που έχει προσδιοριστεί από τους αντικλήτους τους. Αναφερόμενοι στις αποφάσεις («*Tύποις και ουσία*») *Stoica κατά της Ρουμανίας* (υπ' αριθμ. 42722/02, 4η Μαρτίου 2008) και *Galotskin κατά της Ελλάδος* (υπ' αριθμ. 2945/07), 14^η Ιανουαρίου 2010), επικαλούνται υπό αυτή την έννοια θέματα λογιστικής φύσεως σχετικά με τον αριθμό τους.

83. Η Κυβέρνηση εκτιμά πως οι διαπιστώσεις της παραβίασης που έγιναν συνιστούν μία επαρκή ικανοποίηση στην συγκεκριμένη υπόθεση.

84. Λαμβάνοντας υπόψη τον αριθμό και την σοβαρότητα των παραβιάσεων που διαπιστώθηκαν στην παρούσα απόφαση, το Δικαστήριο εκτιμά πως οι προσφεύγοντες πρέπει να λάβουν αποζημίωση για την ηθική βλάβη που έχουν υποστεί. Αποφασίζοντας δίκαια, όπως το ορίζει το άρθρο 41, χορηγεί για ηθική βλάβη στους προσφεύγοντες που ταυτοποιούνται με τους αριθμούς 1 έως 10 τα ποσά που ζήτησαν, δηλαδή 5.000 ευρώ σε κάθε έναν από τους προσφεύγοντες που ταυτοποιούνται με τους αριθμούς 1, 4, 8 και 9, 6.000 ευρώ σε κάθε έναν από τους προσφεύγοντες που ταυτοποιούνται με τους αριθμούς 6 και 7 και 9.000 ευρώ σε κάθε έναν από τους προσφεύγοντες που ταυτοποιούνται με τους αριθμούς 2, 3, 5 και 10, συν κάθε ποσό που μπορεί να οφείλεται ως φόρος. Εκτός αυτού, το Δικαστήριο χορηγεί για τον ίδιο λόγο 10.000 ευρώ σε κάθε έναν από τους προσφεύγοντες που ταυτοποιούνται με τους αριθμούς 11 και 12, συν κάθε ποσό που μπορεί να οφείλεται ως φόρος. Όσον αφορά το αίτημα των προσφευγόντων σύμφωνα με το οποίο ζητήθηκε τα ποσά που θα χορηγηθούν για ηθική βλάβη, να τους καταβληθούν στον τραπεζικό λογαριασμό που έχει προσδιοριστεί από τους αντικλήτους τους, το Δικαστήριο σημειώνει ότι στις αποφάσεις *Stoica* και *Galotskin*, που προαναφέρθηκαν, τις οποίες επικαλέστηκαν οι προσφεύγοντες, το Δικαστήριο διέταξε να καταβληθεί στον τραπεζικό λογαριασμό που έχει

ΥΠΟΘΕΣΗ C. D. ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

προσδιοριστεί από τους αντικλήτους των προσφευγόντων, μόνο το ποσό που χορηγήθηκε για τα δικαστικά έξοδα. Πρέπει επομένως να απορριφθεί αυτό το αίτημα των προσφευγόντων (*Stoica* και *Galotskin* που προαναφέρθηκαν, §§ 142 και 74, αντίστοιχα).

B. Δικαστικά έξοδα

85. Οι προσφεύγοντες ζητούν επίσης 1.500 ευρώ για κάθε μία από τις παρούσες υποθέσεις για τα δικαστικά έξοδα που έκαναν για το Δικαστήριο. Δεν υποβάλλουν ούτε απόδειξη, ούτε απόδειξη αμοιβής. Διευκρινίζουν πως θα πληρώσουν τον δικηγόρο τους στο τέλος της διαδικασίας. Επιπλέον, για τους λόγους που προαναφέρθηκαν, ζητούν κάθε ποσό που θα τους χορηγηθεί γι' αυτό το λόγο να καταβληθεί στον τραπεζικό λογαριασμό που έχει προσδιοριστεί από τους αντικλήτους τους.

86. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι τα αιτήματα για τα δικαστικά έξοδα είναι υπέρογκα και πρέπει να απορριφθούν.

87. Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, ο προσφεύγων μπορεί να διεκδικήσει την επιστροφή των δικαστικών του εξόδων μόνο εφόσον αποδεικνύεται ότι είναι πραγματικά, ότι ήταν αναγκαία και ότι το ποσό στο οποίο ανέρχονται είναι λογικό (*Creangă κατά της Ρουμανίας [GC]*, υπ' αριθμ. 29226/03, § 130, 23^η Φεβρουαρίου 2012).

88. Το Δικαστήριο κρίνει βάσιμο/αποδεδειγμένο το ότι οι προσφεύγοντες εξέθεσαν πραγματικά έξοδα, αφού, υπό την ιδιότητά των πελατών, συνομολόγησαν την νομική υποχρέωση να πληρώσουν τους αντίκλητους τους στη δίκη επί συμφωνημένης βάσης (βλέπε, *mutatis mutandis*, *Sanoma Uitgevers B.V. κατά της Ολλανδίας*, υπ' αριθμ. 38224/03, § 110, 31 Μαρτίου 2009 και *M.M.S. κατά του Βελγίου και της Ελλάδας [GC]*, υπ' αριθμ. 30696/09 § 414, CEDH 2011). Κρίνει δικαιολογημένο το να χορηγήσει γι' αυτό το λόγο το ποσό των 2.000 ευρώ από κοινού στους δώδεκα προσφεύγοντες, συν οποιοδήποτε ποσό θα μπορούσαν να οφείλουν

ΥΠΟΘΕΣΗ C. D. ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

αυτοί ως φόρο. Αυτό το ποσό θα πρέπει να καταβληθεί άμεσα στον τραπεζικό λογαριασμό που έχει προσδιοριστεί από τους αντικλήτους τους (βλέπε, υπό αυτή την έννοια, *Galotskin*, στο ίδιο σημείο και *Carabulea κατά της Ρουμανίας*, υπ' αριθμ. 45661/99, § 180, 13^η Ιουλίου 2010).

Γ. Τόκοι υπερημερίας

89. Το Δικαστήριο κρίνει προσήκον να προσαρμόσει το ποσοστό των τόκων υπερημερίας στο ποσοστό του επιτοκίου της διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης της Κεντρικής Ευρωπαϊκής Τράπεζας, προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΩΣ:

1. *Αποφασίζει να συνεκδικάσει τις προσφυγές,*
2. *Συνεκδικάζει επί της ουσίας την ένσταση της Κυβέρνησης που στηρίχθηκε στην μη εξάντληση των εσωτερικών ένδικων μέσων και την απορρίπτει,*
3. *Κηρύσσει τις προσφυγές παραδεκτές όσων αφορά τα αιτήματα που πηγάζουν από τα άρθρα 3 και 5 § 1 και 4 και απαράδεκτες για τα υπόλοιπα,*
4. *Αναγνωρίζει πως έγινε παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης,*
5. *Αναγνωρίζει πως δεν έγινε παραβίαση του άρθρου 5 § 1 της Σύμβασης,*
6. *Αναγνωρίζει πως έγινε παραβίαση του άρθρου 5 § 4 της Σύμβασης,*
Αποφαίνεται
 - A) *Ότι το εναγόμενο Κράτος πρέπει να καταβάλει στους προσφεύγοντες, εντός τριών μηνών από την ημέρα που η Απόφαση ******(Τύποις και Ουσία) θα γίνει οριστική, βάσει του άρθρου 44 § 2 της Σύμβασης:*

I. 5.000 ευρώ (πέντε χιλιάδες ευρώ) σε κάθε έναν από τους προσφεύγοντες που ταυτοποιούνται με τους αριθμούς 1, 4, 8 και 9. 6.000 ευρώ (έξι χιλιάδες ευρώ) σε κάθε έναν από τους προσφεύγοντες που ταυτοποιούνται με τους αριθμούς 6 και 7. 9.000 ευρώ (εννέα χιλιάδες ευρώ) σε κάθε έναν από τους προσφεύγοντες που ταυτοποιούνται με τους αριθμούς 2, 3, 5 και 10. 10.000 ευρώ (δέκα χιλιάδες ευρώ) σε κάθε έναν από

ΥΠΟΘΕΣΗ C. D. ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

τους προσφεύγοντες που ταυτοποιούνται με τους αριθμούς 11 και 12, συν κάθε ποσό που θα μπορούσε να οφείλεται ως φόρος.

Π. 2.000 ευρώ (δύο χιλιάδες ευρώ) από κοινού σε όλους τους προσφεύγοντες για τα δικαστικά έξοδα, συν κάθε ποσό που θα μπορούσε να οφείλεται από αυτούς ως φόρος, να καταβληθεί άμεσα στον τραπεζικό λογαριασμό που έχει προσδιοριστεί από τους αντικλήτους τους.

Β). Ότι από την λήξη της εν λόγω προθεσμίας και έως την καταβολή, αυτά τα ποσά θα προσαυξάνονται με απλό τόκο βάσει του ποσοστού του επιτοκίου της διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης της Κεντρικής Ευρωπαϊκής Τράπεζας, προσαυξημένου κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

8. *Απορρίπτει* το αίτημα δίκαιης ικανοποίησης για τα υπόλοιπα.

Συντάχθηκε στη γαλλική γλώσσα, κατόπιν κοινοποιήθηκε γραπτώς την 19^η Δεκεμβρίου 2013, κατ' εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του κανονισμού.

André Wampach

Αναπληρωτής Γραμματέας

Isabelle Berro-Lefèvre

Η Πρόεδρος

Παράρτημα

Λίστα των προσφευγόντων

Προσφυγή υπ' αριθμ. 33441/10

1. C. D., Ιρακινός υπήκοος, γεννηθείς το 1980.
2. F. H., Ιρακινός υπήκοος, γεννηθείς το 1978.
3. G. C., Ιρακινός υπήκοος, γεννηθείς το 1990.
4. H. Z., Ιρακινός υπήκοος, γεννηθείς το 1980.
5. D. S., Ιρακινός υπήκοος, γεννηθείς το 1985.
6. A. Y., Ιρακινός υπήκοος, γεννηθείς το 1986.
7. K. S., Ιρακινός υπήκοος, γεννηθείς το 1979.
8. S. Y., Ιρακινός υπήκοος, γεννηθείς το 1990.
9. R. F., Πακιστανός υπήκοος, γεννηθείς το 1980.
10. A. M., Πακιστανός υπήκοος, γεννηθείς το 1981.

Προσφυγή υπ' αριθμ. 33468/10

11. B. R., Τούρκος υπήκοος, γεννηθείς το 1985.

Προσφυγή υπ' αριθμ. 33476/10

12. M. A., Αφγανός υπήκοος, γεννηθείς το 1981.

ΥΠΟΘΕΣΗ C. D. ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πιστή μετάφραση στην ελληνική γλώσσα της απόφασης του ΕΔΔΑ που συντάχθηκε σε γαλλική γλώσσα, από τη μεταφράστρια Δέσποινα Γ.

Κοκολάκη.

Συντάχθηκε στην Αθήνα, στις 14-01-2014.

** Σημείωση της μεταφράστριας: Μεταφέρω πιστά τον αριθμό του Νόμου όπως ακριβώς έχει γραφτεί (προφανώς εσφαλμένα) σε αυτό το συγκεκριμένο σημείο στην απόφαση του ΕΔΔΑ.*

*** Σημείωση της μεταφράστριας: Η διαφορά μεταξύ των: Décision (Απόφαση που εξέτασε μόνο το παραδεκτό [« Τύποις »] μίας υπόθεσης) και Arrêt (Απόφαση που εξέτασε και το παραδεκτό αλλά και το βάσιμο [« Τύποις και Ουσία »] μίας απόφασης). (La CEDH en 50 questions).*

**** Σημείωση της μεταφράστριας: Η διαφορά μεταξύ των: Section και Chambre στην γαλλική γλώσσα. Και τα δύο στην ελληνική μεταφράζονται ως Τμήμα. Το Section είναι το Διοικητικό Τμήμα και το Chambre είναι το Δικαστικό Τμήμα. (La CEDH en 50 questions).*

ΥΠΟΘΕΣΗ C. D. ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ